

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice

Zebrzydowice – Cieszyn 2015 r.

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

Urząd Gminy Zebrzydowice

Autor opracowania:

Maciej Majer

„4eco” Projektowanie w Ochronie Środowiska

Spis treści

Spis treści	2
Streszczenie w języku niespecjalistycznym	4
1. Przedmiot i zakres opracowania	7
2. Podstawy formalno–prawne opracowania	8
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	11
4. Metody pracy i materiały źródłowe	13
4.1. Wykorzystane materiały źródłowe	13
4.2. Metoda opracowania	14
5. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań	15
5.1. Opis środowiska przyrodniczego	15
5.1.1. Położenie	15
5.1.2. Geomorfologia	16
5.1.3. Geologia	16
5.1.4. Hydrogeologia	16
5.1.5. Hydrologia	19
5.1.6. Gleby	21
5.1.7. Klimat	21
5.1.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy	22
5.1.9. Formy ochrony przyrody	23
5.2. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	24
5.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne	24
5.2.2. Powietrze atmosferyczne	25
5.2.3. Hałas	26
5.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska	26
5.4. Ocena odporności na degradację i zdolności regeneracyjne środowiska	27
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	29
7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Prognoza oddziaływania na środowisko zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	30
7.1. Wizja rozwoju – Zebrzydowice 2020	30
7.2. Cele strategiczne – Zebrzydowice 2020	30
7.3. Strategiczne kierunki działania – poziom operacyjny	32
8. Powiązanie ustaleń Strategii z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym	37
8.1. Komplementarność Strategii rozwoju Gminy Zebrzydowice z innymi dokumentami	37
8.2. Ocena zgodności ustaleń zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska	42
9. Skutki braku realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	46
10. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	48
10.1. Wpływ na klimat i powietrze atmosferyczne	48
10.2. Wody powierzchniowe i podziemne	49
10.3. Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	51
10.4. Fauna i flora, różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody	52
10.5. Wpływ na klimat akustyczny	54
10.6. Wpływ na zasoby naturalne i zabytki	55
10.7. Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi	55
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	58
12. Oddziaływania transgraniczne	65
13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy	

Zebrzydowice do roku 2020	65
14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	67
Spis tabel	70
Spis załączników	70

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla dokumentu ramowego – *Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020*.

Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice do 2020 roku jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy. Strategia zawiera program rozwoju społecznego oraz gospodarczego, obejmujący cele oraz plany strategiczne Gminy Zebrzydowice

Strategia rozwoju jest zatem podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu w jednostce samorządu terytorialnego. Strategia Rozwoju obejmuje zbiór kompletnych informacji dotyczących założeń dla działania Gminy Zebrzydowice do 2020.

Wizja gminy Zebrzydowice została sformułowana następująco:

W 2020 roku Zebrzydowice gminą przyjazną dla mieszkańców zapewniającą wysoki standard infrastruktury technicznej i społecznej oraz dostęp do nowoczesnych usług publicznych. Atrakcyjność osiedleńcza czynnikiem budującym potencjał gospodarczy gminy oraz wzmacniającym dynamikę jej rozwoju. Społeczność lokalna gminy aktywnie angażująca się w budowę dobrostanu lokalnej wspólnoty. Określenie wizji rozwoju Zebrzydowic pozwoliło na zdefiniowanie zestawu celów strategicznych, które wyznaczają horyzont pozytywnych zmian jakościowych w obszarach planowania. Określono następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1 Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii

Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice

Cel strategiczny 3 Wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego i dostępności nowoczesnych usług publicznych

Do tak sformułowanych celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych, a także ich zgodności z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie jest zgodny z art. 51 ust. 2 z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1235).

Analiza celów ustanowionych w Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice, że są one komplementarne i realizują cele strategiczne wyznaczone w takich dokumentach jak:

- Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego
- Dokumenty europejskie i krajowe związane z polityką niskoemisyjną
- Polityka Ekologiczna Państwa

- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 „Śląskie 2020”
- Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego

oraz innych dokumentów strategicznych przyjętych na poziomie lokalnym i regionalnym.

W trakcie analizy uwarunkowań środowiskowych realizacji postanowień Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020, zidentyfikowano podstawowe obszary problemowe:

1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, którego głównymi źródłami są źródła komunalne, tzw. niska emisja oraz źródła liniowe – główne ciągi komunikacyjne.
2. Zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
3. Emisja hałasu, w tym głównie w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie obszaru znajdują częściowe rozwiązanie w ramach zaproponowanych w Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice zadań do realizacji.

W prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w projektach zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było ogólne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie budowy i eksploatacji. Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania związane są głównie z realizacją przedsięwzięć drogowych oraz realizacją zabudowy przemysłowej. Oddziaływania te polegać będą na lokalnym przekształceniu terenu, pogorszeniu jakości powietrza oraz podwyższenie poziomu hałasu.

Gmina Zebrzydowice od zachodu sąsiaduje z Republiką Czeską, jednakże zakres oddziaływania wszystkich działań określonych w Strategii nie obejmuje obszarów sąsiednich państw zarówno na etapie budowy obiektów i modernizacji infrastruktury jak i na etapie eksploatacji obiektów. W związku z powyższym można stwierdzić, że oddziaływanie transgraniczne nie wystąpi.

Brak realizacji celów strategicznych spowodowałoby mniejszą skuteczność wykorzystania zasobów finansowych, gospodarczych, przestrzennych związku samorządów oraz mniejszy stopień osiągnięcia zamierzonych celów. Można przyjąć założenie, że bez wdrożonych mechanizmów planowania strategicznego nie byłaby możliwa realizacja podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która

z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia na obecnym etapie prognozowania. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

Z uwagi na ogólny, ramowy charakter Strategii, szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko proponowanych działań nie może podlegać dokładniejszej analizie. Jednakże biorąc pod uwagę stopień szczegółowości analizowanego dokumentu oraz dostępne na tym etapie prognozowania informacje dotyczące warunków realizacji poszczególnych działań można stwierdzić, w oparciu o przeprowadzoną analizę i ocenę wszystkich priorytetów, że ich realizacja w ujęciu ogólnym przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zapotrzebowania na nieodnawialne zasoby środowiska.

Kierując się zasadą przezorności, nie można natomiast wykluczyć, że niektóre projekty ze względu na zakres i charakter inwestycji nie będą wykazywały znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. W takim wypadku określenie szczegółowych warunków realizacji przedsięwzięć, zastosowanych metod ograniczania negatywnego oddziaływania, analiza wariantów alternatywnych bądź propozycja działań kompensacyjnych zachodzić będzie na etapie właściwej oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnego przedsięwzięcia lub projektu.

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko (zwana dalej Prognozą OOŚ) dla dokumentu ramowego – Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 (zwana dalej Strategią).

Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice do 2020 roku jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy. Strategia zawiera program rozwoju społecznego oraz gospodarczego, obejmujący cele oraz plany strategiczne Gminy Zebrzydowice – samorządu rozważanego jako całość, lecz przy uwzględnieniu niejednorodnego charakteru potrzeb mieszkańców różnych terenów. Tym samym Strategia będzie realizowana w granicach administracyjnych samorządu i musi uwzględniać specyfikę problemów, z którymi stykają się jej mieszkańcy, w różnych lokalizacjach. Za okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice przyjęto okres do 2020 roku.

Strategia rozwoju jest zatem podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu w jednostce samorządu terytorialnego. Strategia Rozwoju obejmuje zbiór kompletnych informacji dotyczących założeń dla działania Gminy Zebrzydowice do 2020 roku w zakresie:

1. Wizji rozwoju – głównego założenia rozwojowego Gminy Zebrzydowice,
2. Kluczowych problemów strategicznych,
3. Celów strategicznych – kierunków aktywności samorządu,
4. Celów operacyjnych – programów działania na rzecz urzeczywistnienia wizji,
5. Systemu monitoringu i aktualizacji planów wdrożeniowych.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu przedstawienie skutków realizacji analizowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi. Pozwala przede wszystkim na ocenę, czy proponowane do realizacji działania, bądź wskazane kierunki rozwoju uwzględniają we właściwym stopniu kwestie związane z ochroną środowiska. Prognoza analizuje czy istnieją inne, alternatywne do wskazanych, rozwiązania umożliwiające osiągnięcie zamierzonego celu, których negatywny wpływ realizacji byłby mniejszy aniżeli zawartych w prognozowanym dokumencie. W prognozie zawarto również propozycje zastosowania rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływania mogące wystąpić w wyniku realizacji projektów określonych w Strategii. Jej częścią niezbędną jest wskazanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ na środowisko, bądź wskazanie rozwiązań alternatywnych, które umożliwiają osiągnięcie zamierzonych efektów przy jak najmniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

2. Podstawy formalno–prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1235), na organie administracji opracowującym projekt polityki, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu lub innych dokumentów, które wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizacja postanowień tych dokumentów mogących spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko, spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu.

W myśl ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego dokumentu o charakterze ramowym, stanowi wyznacza podstawy i ogólne warunki dla realizacji przyszłych przedsięwzięć, tak infrastrukturalnych, jak i o charakterze organizacyjnym i przestrzennym. Analizie i ocenie podlega całość założeń wynikających ze Strategii. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi, a przyjętymi zadaniami i celami strategicznymi i metodami ich wdrożenia.

Zapisy ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnoty Europejskiej, w tym:

- Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985),
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady

90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Oprócz wymienionej ustawy podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko są również inne obowiązujące ustawy i rozporządzenia krajowe, w tym przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1235),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (t. j. Dz.U. 2015 nr 0 poz. 469),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21),
- Ustawa z dnia 23 czerwca 2006 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz.U. 2013 poz. 1399),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. nr 75 poz. 493),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 nr 213 poz. 1397 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska (Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1800),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014 poz. 112),
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów Dz. U. 2003 nr 192, poz. 1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1923),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. nr 49, poz. 356),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie standardów emisyjnych

dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1546).

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2010 nr 16 poz. 87),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz. U. 2010 nr 130 poz. 881),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. 2010 nr 130 poz. 880),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 1479),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz. U. 2002 nr 8, poz. 70).

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami,
2. informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. prognoza określa, analizuje i ocenia,
7. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
8. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
9. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
10. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
11. przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska

i między oddziaływaniami na te elementy.

12. Ponadto prognoza przedstawia:

13. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

14. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W Prognozie przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Strategii na środowisko. Określono także możliwości poprawy stanu oraz funkcjonowania systemów przyrodniczych.

4.1. Wykorzystane materiały źródłowe

Literatura:

- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa.
- Materiały kartograficzne:
 - mapa topograficzna dla obszaru Gminy Zebrzydowice,
 - mapa zasięgu obszarów ochrony przyrody w skali 1:50 000.

Dokumenty, inne opracowania:

- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013, Warszawa 2007,
- II Polityka ekologiczna Państwa, Warszawa 2001,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Warszawa 2003,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2008,
- Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2014 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Katowice 2015r.
- Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Atmoterm 2015r.
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, Atmoterm 2010r.
- Program Ochrony Środowiska Gminy Zebrzydowice, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., maj 2004r.
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Zebrzydowice, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., październik 2004r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego Gminy Zebrzydowice, GEOLOGIC, grudzień 2012r.

4.2. Metoda opracowania

Materiały literaturowe, w połączeniu z wizją terenową, pozwoliły na opracowanie charakterystyki stanu funkcjonowania środowiska, występujących zagrożeń i zasobów cennych pod względem wartości przyrodniczych w podziale na poszczególne komponenty.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono głównie przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Porównano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń Strategii.

Powyższe materiały, w połączeniu ze szczegółową wizją terenową, pozwoliły opracować charakterystykę stanu funkcjonowania środowiska, a także określić szanse i zagrożenia wynikające z realizacji Strategii w odniesieniu do środowiska przyrodniczego oraz warunków życia mieszkańców i funkcjonowania lokalnych społeczności.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne.

W toku prac nad sporządzeniem strategicznej prognozy oddziaływania na środowisko posłużono się także ogólnie stosowanymi metodami analiz przestrzennych, w tym metodą nakładkową polegającą na nanoszeniu warstw zasięgów występowania danego zjawiska lub czynnika na podkłady kartograficzne, obrazując w ten sposób zasięg przestrzenny oraz bariery ekotopograficzne danych zjawisk.

Ponadto przy ocenie przewidywanych zmian w środowisku wywołanych realizacją postanowień Strategii oparto się o metodę analizy trendu – umożliwiającą ocenę stanu zasobów, ekosystemu, społeczności ludzkiej w danej perspektywie czasowej.

5. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

5.1. Opis środowiska przyrodniczego

5.1.1. Położenie

Gmina wiejska Zebrzydowice położona jest w obszarze przygranicznego oddziaływania Czech i Słowacji, w południowo-środkowej części województwa śląskiego, w północno-zachodniej części powiatu cieszyńskiego, nad rzeką Piotrówką (przez Kaczyce płynie rzeka graniczna Olza).

W skład gminy wchodzi 4 jednostki strukturalne:

- Zebrzydowice (składające się z 2 sołectw: Zebrzydowice Dolne i Zebrzydowice Górne),
- Kaczyce, stanowiące sołectwo Kaczyce,
- Kończyce Małe, stanowiące sołectwo Kończyce Małe,
- Markłowice Górne, stanowiące sołectwo Markłowice Górne.

Łącznie sołectwa te zajmują powierzchnię 4168 ha.

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zebrzydowice_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zebrzydowice_(gmina))

5.1.2. Geomorfologia

Obszar należy do makroregionu Kotliny Ostrawskiej (wg Kondrackiego 1997), zajmuje jej północną i wschodnią część w prawym dorzeczu Olzy i jej dopływu Piotrówki wraz z Pielgrzymówką. W polskiej części Kotliny wyróżniono tylko jeden mezoregion – Wysoczyne Kończycką. Kształt rzeźby terenu jest efektem działalności wód płynących. Układ dolin rzecznych (Olzy, Piotrówki i Pielgrzymówki), wzniesienia oraz liczne stawy wypełniające zagłębienia tworzą urozmaicony układ powierzchni terenu o zróżnicowanej ekspozycji względem słońca. Obszar gminy położony jest na wysokości: od 230 m npm (Markłowice Górne w Dolinie Piotrówki), do 310 m npm (centrum Kaczyc Górnych oraz Podświnioszów). Dno kotliny jest częściowo równinne, a częściowo pagórkowate w skutek rozcięcia pokryw czwartorzędowych przez współczesne rzeki oraz potoki. W części północnej kotlina ma rzeźbę falistą z licznymi wyodrębnionymi garbami i izolowanymi pagórkami. Ich wysokości względne nie są duże a skłony w większości łagodne. W kierunku wschodnim przechodzi łagodnie w płaskie, szerokie sterasowane dno Doliny Wisły. W kierunku zachodnim opada ku Dolinie Olzy.

5.1.3. Geologia

W budowie geologicznej terenu Gminy Zebrzydowice biorą udział trzy formacje geologiczne: karbońska, trzeciorzędowa i czwartorzędowa.

Najniżej położone utwory karbońskie to głównie piaskowce, łupki ilaste oraz łupki węglowe. Na nich ciągłą warstwą zalegają utwory trzeciorzędowe, reprezentowane głównie przez ility mioceni (miocen morski – torton), piaski, żwiry oraz utwory piaszczysto – pylaste. Warstwę przypowierzchniową, czwartorzędową stanowią osady wodnolodowcowe, takie jak: gliny, piaski oraz żwiry, przykryte miejscowo osadami pylastymi (lessy) oraz utworami aluwialnymi (mady, piaski, żwiry). Uogólniając można przyjąć, że część gminy położona na północ od rzeki Pielgrzymówki zbudowana jest z piasków akumulacji polodowcowej, natomiast na południe Piotrówki rozciągają się tereny pokryte glinami zwietrzelinowymi i lessowymi. Miąższość wierzchnich utworów czwartorzędowych waha się od zera do kilkudziesięciu metrów.

5.1.4. Hydrogeologia

Wody podziemne na omawianym terenie występują w utworach karbonu, trzeciorzędu i czwartorzędu. W karbonie występowanie wód podziemnych jest ograniczone. Wody te z reguły występują na znacznej głębokości i są silnie zmineralizowane, dlatego nie mają znaczenia gospodarczego. Wody występują w piaskowcach górnośląskiej serii piaskowcowej. Natomiast w profilu grupy warstw brzeżnych obserwuje się przewagę iłowcowych skał nieprzepuszczalnych, z głębokością zmniejsza się przepuszczalność i wodonośność karbońskich poziomów wodonośnych.

Wody w utworach trzeciorzędowych związane są z kompleksem utworów piaszczysto-ilastych. Są to

głównie utwory słabononśne. Ich wydajność jest różna. W soczewkach z reguły jest niska. W warstwach piaszczysto-żwirowych w górnych partiach trzeciorzędu wydajność jest większa. Z uwagi na znaczną mineralizację oraz twardość wody generalnie nie nadają się do zaopatrzenia w wodę.

Praktyczne znaczenie użytkowe dla ujęć wody posiadają przede wszystkim wody czwartorzędowe. Wody w utworach czwartorzędu związane są z seriami piasków i żwirów akumulacji wodnolodowcowej. Zwierciadło wody gruntowej ma charakter napięty lub swobodny. Ponadto w dolinach rzek występuje przypowierzchniowy poziom wód gruntowych o charakterze swobodnym, podatny na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Poziom ten może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz długości i intensywności opadów atmosferycznych.

Na terenie gminy Zebrzydowice brak jest głównych zbiorników wód podziemnych o potencjalnej wydajności z pojedynczej studni powyżej 40 m³/h oraz użytkowych poziomów wód podziemnych o potencjalnej wydajności z pojedynczej studni powyżej 5 m³/h. Na terenie gminy występują jednak lokalne liczne źródła naturalnego wypływu wód podziemnych, z których większość służy do zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę do picia. Szczególne natężenie wypływów wody ma miejsce na terenie Kończyc Małych. Na tym obszarze stwierdzono występowanie licznych źródeł o wydajności powyżej 10 m³/h oraz źródeł mniejszych o wydajność poniżej 0,5 dm³/s. Ponadto na terenie Zebrzydowic stwierdzono źródła wypływu wody o wydajności powyżej 10 dm³/s w rejonie Handzlówki i Owczarni. Wody czwartorzędowe wykorzystywane są również przez ujęcia głębinowe (studnie kopane) oraz liczne studnie przydomowe.

Ujęcia wód podziemnych

Na obszarze gminy Zebrzydowice zlokalizowane są trzy czynne ujęcia studzienne. Ujęcia te są administrowane przez Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji i zaopatrują gminę w wodę do celów bytowo- gospodarczych. Woda ujmowana jest w następujących miejscach:

1. ujęcie wody podziemnej „ Karolinka” w Kończycach Małych ujmujące wodę z studni: SW1, SW2 i S1-S12 o max łącznej wydajności 502 m³/d,
2. ujęcie wody podziemnej w Kończycach Małych przy ul. Myśliwskiej ujmujące wodę z następujących studni:
 - studnia SW6 “Henryk” o wydajności max 204 m³/d,
 - studnia Sb 1a o wydajności max 157 m³/d,
 - studnia Sb 1b o wydajności max 274 m³/d,
 - studnia Sb 4 a-c o wydajności max 36 m³/d,
 - studnia SW 9 o wydajności max 468 m³/d.
3. ujęcie wody podziemnej w Kończycach Małych przy ul. Botanicznej ujmujące wodę z następujących studni:

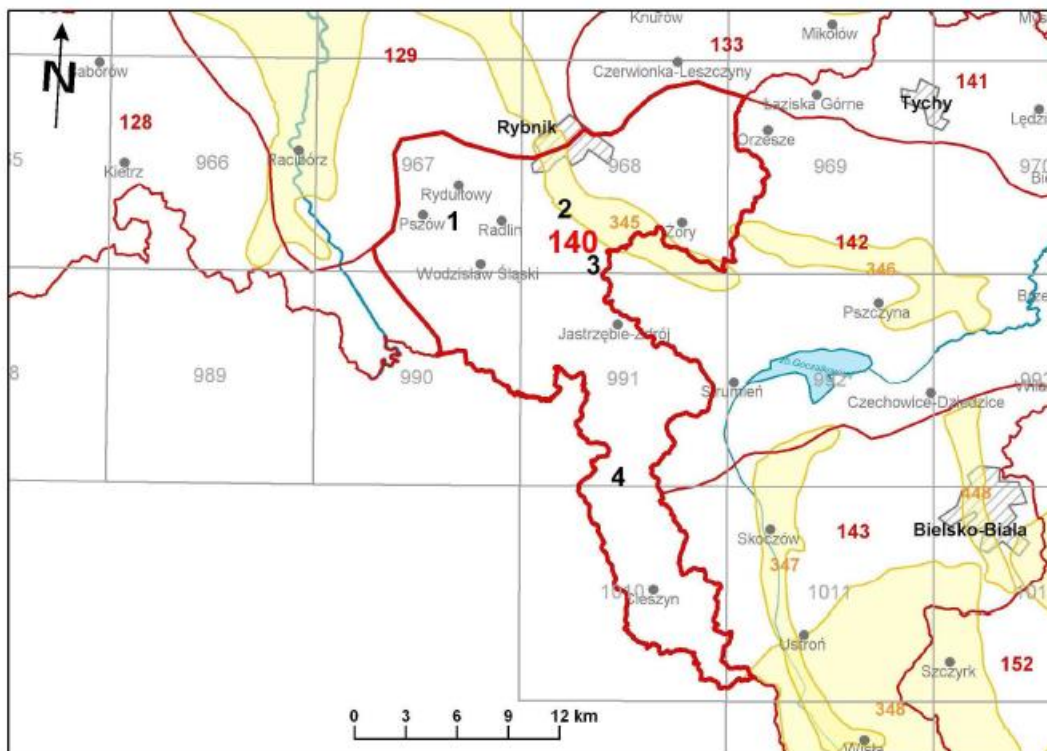
studnia SW-3,

- studnia SW-4,

o łącznej całkowitej wydajności max 430 m³/d.

Teren Gminy Zebrzydowice zlokalizowany jest w obrębie JCWPd o nr 140.

Rysunek 1 Zasięg JCWPd na terenie Gminy Zebrzydowice

Źródło: www.psh.gov

Wody tej JCWPd występują w warstwach czwartorzędowych na całym obszarze, ale jego miąższość jest zmienna. Lokalnie może on być w więzi hydraulicznej z poziomem neogenu. Najszerszy zasięg w jednostce ma poziom górnokarboński, który budują piaskowce serii mułowcowej, górnoląskiej i paralicznej. Tworzą one odrębne poziomy wodonośne będące ze sobą w więzi hydraulicznej w obszarach sedymentacyjnych wyklinowań utworów nieprzepuszczalnych, w strefach uskokowych i w zasięgu prowadzonych robót górniczych W obrębie JCWPd występują warstwy wodonośne:

- Q - wody porowe w utworach piaszczystych i żwirowych
- Ng - wody porowe w utworach piaszczysto-żwirowych
- C3 – wody szczelinowe-porowo w utworach piaszkowcowych

Część poziomu górnokarbońskiego znajduje się w regionalnym leju depresyjnym kopalń węgla kamiennego.

5.1.5. Hydrologia

Wody powierzchniowe stanowią 3,4 % powierzchni ogólnej gminy. Tworzą je:

- rzeki: Olza, Piotrówka, Pielgrzymówka,
- potoki: Kaczok, Pająkówka,
- oraz liczne stawy.

Cechą wyróżniającą gminę jest duża ilość stawów hodowlanych o łącznej pojemności ok. 1 mln m³. Zajmują one 2,5 % powierzchni ogólnej, 18 z nich określa się jako duże, największe z nich to: Młyńszczok, Kisielów, Płoso w Zebrzydowicach Dolnych. Liczne, mniejsze bez nazw często występują w zespołach łańcuchowych. Większe stawy nie występują w Kaczycach i Markłowicach Górnych. Niektóre stawy powstały w wyrobiskach po eksploatacji surowców skalnych. Wody płynące należą do zlewni rzeki Olzy. W części wschodniej gminy przebiega główny wododział kraju Odra – Wisła, natomiast przez część południową wododział III rzędu Olza – Piotrówka. Rzeki płyną w wyraźnych obniżeniach dolinnych.

Około ¼ powierzchni gminy należy do zlewni rzeki Piotrówki. Koryto tej rzeki na odcinku o długości 4,6 km (od Zebrzydowic do granic gminy) zostało uregulowane, pogłębione i wyprostowane. Skrócenie długości rzeki spowodowało zwiększenie jej spadku i uaktywnienie erozji wgłębnej. Nie wybudowano jednak wałów przeciwpowodziowych. Cały odcinek Doliny Olzy w granicach gminy jest obwałowany.

Rzeki Piotrówka i Pielgrzymówka należą do najczystszych cieków w zlewni Olzy. Podwyższone zanieczyszczenie zawiesiną jest charakterystyczne dla rzek górskich, gdzie zawiesina sptukiwana jest z terenów czystych i stanowi w całości zawiesinę mineralną. Na rzece Piotrówce zlokalizowane jest powierzchniowe ujęcie wody na cele komunalne dla potrzeb Gminy o wydajności maksymalnej 2700 m³/d (aktualnie nieczynne).

Tabela 1 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie gminy Zebrzydowice

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Status	Cel środowiskowy	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje
PLRW6000011459	Olza od granicy do Piotrówki	GO0103	Silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał wód	zły	zagrożona	4(4)-1 - wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW oraz brak możliwości technicznych ograniczenia wpływu tych oddziań, generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCW. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców natur, bądź przemysłowym charakterem obszaru.
PLRW6000911499	Olza – odcinek graniczny od Piotrówki do Ujścia	GO0103	Silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał wód	zły	zagrożona	4(4)-1 - wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW oraz brak możliwości technicznych ograniczenia wpływu tych oddziań, generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCW. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców natur, bądź przemysłowym charakterem obszaru.
PLRW600061146999	Piotrówka z dopływami	SO0103	Silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał wód	zły	zagrożona	4(4)-1 - wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW oraz brak możliwości technicznych ograniczenia wpływu tych oddziań, generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCW. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców natur, bądź przemysłowym charakterem obszaru.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

5.1.6. Gleby

Pokrywa glebowa jest mało zróżnicowana, przeważają gleby pseudobielicowe wytworzone z pyłów ilastych lessowych oraz gleby brunatne wytworzone z pyłów ilastych lessowych lub glin pylastych. Ponadto występują niewielkie ilości gleb piaszczystych i iłowych oraz mady w dolinach rzecznych. Jakość gleb określana przez klasy bonitacji jest dobra - 95 % użytków rolnych stanowią gleby III IV klasy bonitacyjnej.

Ze względu na pofałdowaną rzeźbę terenu oraz skład mechaniczny gleby z wysokim udziałem cząstek pyłowych na omawianym terenie występują dość duże zagrożenie erozją gleb. Erozji wodnej podlegają głównie gleby położone na stokach, przy czym jej intensywność wzrasta ze spadkiem terenu, intensywnością opadów oraz udziałem w składzie mechanicznym cząstek spławialnych. Erozji wietrznej podlegają gleby z dużym udziałem pyłów, położone na terenach otwartych nie osłoniętych przed gwałtownymi podmuchami wiatru. Obu rodzajom erozji można zapobiegać poprzez zalesienie lub trwałe zadarnianie terenów najbardziej zagrożonych.

5.1.7. Klimat

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice klimatyczne Zebrzydowice leżą w obrębie dzielnicy podsudeckiej. Według regionalizacji klimatycznej dzielnice te należą do regionu klimatu podgórskiego nizin i kotlin. Parametry charakteryzujące warunki klimatyczne to:

- średnia temperatura roku – 8 °C,
- średnia roczna suma opadów – 820 mm (max. 1104 mm, min.623 mm),
- najwyższe średnie miesięczne sumy opadów – ok.110 mm,
- najniższe średnie miesięczne sumy opadów – ok.35 –40 mm,
- miesiące o najwyższych opadach – czerwiec, lipiec, sierpień,
- miesiące o najniższych opadach – styczeń, luty,
- średnie prędkości wiatrów – 2.4 m/s (pd. – wsch. i wsch.) i 3.8 m/s (pd – zach.),
- przeważające kierunki wiatrów – 28 % z kierunku pd. – zach., 14 % z kierunku pd. i 13 % z kierunku pd. – wsch. i pd.,
- długość zalegania pokrywy śnieżnej – 60 – 70 dni,
- liczba dni z przymrozkami – 100 – 120,
- długość okresu wegetacyjnego – 200 – 220 dni.

Zasadniczy wpływ na klimat badanego regionu ma położenie w pobliżu Bramy Morawskiej. W obniżeniu tym przeważają wiatry z kierunków południowych, przynoszące łagodne, cieplejsze masy powietrza. Różnice w klimacie lokalnym powodowane są przez rzeźbę terenu oraz ekspozycję, objawiają się inwersjami termicznymi, zaleganiem mgieł oraz różnym stopniem nasłonecznienia. Korzystniejsze

warunki posiadają tereny wyniesione ponad dna dolin rzecznych, które są obszarami zalegania mgieł i rynnami spływu chłodnego, wilgotnego powietrza.

5.1.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski gmina Zebrzydowice zlokalizowana jest w :

- Część północno-wschodnia: Dział Wyżyn Południowopolskich C, Krainie Kotliny Oświęcimskiej C.7, Okręgu Oświęcimskim C.7.1, Podokręgu Pszczyńskim C.7.1.b.
- Część północno-zachodnia: w obrębie Krainy Górnośląskiej C.3, Okręgu Rybnicki-Kędzierzyńskim C.3.2, Podokręgu Wodzisławskim C.3.2.d.
- Część środkowa i południowa w Dziale Zachodniokarpackim, w Krainie Karpat Zachodnich H.1, Podkrainie Zachodniobeskidzkiej H.1a, Okręgu Pogórza Śląskiego H.1.a.1, podokręgu Cieszyńskim H.1a.1a.

Cała gmina Zebrzydowice posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują pola uprawne oraz stawy hodowlane. Ogólna powierzchnia Gminy Zebrzydowice wynosi 4168 ha, z których 57,3 % zajmują użytki rolne, 21,9 % lasy, 1,7 % luźne zadrzewienia, 0,6 % nieużytki, a pozostałe to tereny zurbanizowane i grunty pod wodami.

Główną oś struktury przyrodniczej gminy stanowią cieki Pielgrzymówka i Piotrówka oraz ich dopływy. Pomiędzy dolinami cieków występują lessowe wysoczyzny wykorzystywane rolniczo. Wysoczyzny często porożcinane są gęstą siecią parowów, które porośnięte są lasami łęgowymi lub o charakterze łąkowym. Charakterystyczny dla całej gminy jest rozproszony charakter zabudowy.

Wskaźnik lesistości jest niższy niż krajowy, który wynosi 28,1 %. Dominującym gatunkiem drzew we wszystkich kompleksach leśnych są: świerk, sosna, modrzew. Prowadzona jest przebudowa drzewostanów, która ma na celu zwiększenie liczby drzew gatunków liściastych, takich jak: buk, jawor, jesion oraz iglastych – modrzew. Materiał do zalesień przygotowany jest w dwóch szkółkach prowadzonych w Markłowicach Górnych i Kaczcach Dolnych o łącznej powierzchni ok. 2 ha.

Wszystkie lasy na terenie gminy są lasami ochronnymi o następujących kategoriach ochronności; glebochronne, wodochronne, wskazujące uszkodzenia na skutek przemysłowej emisji gazów i pyłów, drzewostany przewidziane do przebudowy, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy stanowiące drzewostany nasienne, lasy będące ostojami zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. W lasach ochronnych gospodarkę leśną prowadzi się tylko z cięć sanitarnych.

Z roślin prawnie chronionych na terenie gminy występują: wawrzynek wilczełyko, ciemiężca zielona, bluszcz pospolity, pierwiosnka wyniosła, żywiec gruczołowaty, skrzyp olbrzymi, barwinek pospolity, kopytnik pospolity, kalina koralowa. Bogactwo świata zwierzęcego Gminy Zebrzydowice warunkowane jest głównie przez występowanie cennych gatunków ptaków związanych z terenami wodno-błotnymi –

kompleksów stawów hodowlanych w Zebrzydowicach, Kończycach Małych (z bogatą roślinnością wodną, zbiorowiskami szuwarowymi, turzycowymi itp.). Spośród pozostałych gatunków ptaków na uwagę zasługują ptaki drapieżne: myszołów, jastrząb, oraz największa sowa europejska – puchacz. Z ptaków cenne są stanowiska kumaka górskiego, ropuchy szarej i zielonej, rzekotki drzewnej, żaby wodnej i płowej oraz traszki zwyczajnej, a z gadów: zaskrońca. W grupie owadów stwierdzono występowanie takich gatunków prawnie chronionych jak: paż królowej i mieniak strużnik.

5.1.9. Formy ochrony przyrody

Obecnie na terenie gminy Zebrzydowice nie występują żadne formy ochrony przyrody ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. Na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zebrzydowice wytypowano obiekty proponowane do objęcia ochroną w postaci użytków ekologicznych. Są to użytki ekologiczne: „Ciemiężyca”, „Zebrzydowice Dolne – Granica”, „Gawliniec”, „Kamieniec”. Sprzyjającym czynnikiem dla ochrony przyrody na tym terenie jest wyznaczenie międzynarodowego korytarza ekologicznego.

Tabela 2 Proponowane formy ochrony przyrody na terenie gminy Zebrzydowice

L.p.	Nazwa obiektu	Forma ochrony	Lokalizacja	Cel ochrony
1.	„Ciemiężyca”	Użytek ekologiczny	Północno-zachodnia część gminy (na granicy Markłowic i Zebrzydowic); jar dochodzący do toru kolejowego	Zbiorowisko olsu porzeczkowego ze stanowiskami chronionych gatunków roślin: ciemiężycy zielonej i kwitnących okazów bluszczu
2.	„Zebrzydowice Dolne-Granica”	Użytek ekologiczny	Zachodnia część gminy (Zebrzydowice Dolne) – fragment lasu do granicy polsko-czeskiej	Fragment łągi podgórskiego ze stanowiskiem skrzypu olbrzymiego
3.	„Gawliniec”	Użytek ekologiczny	Wschodnia część gminy – wąski pas „Czarnego Lasu” wzdłuż granicy z Pruchną	Fragment starodrzewia buczyny karpackiej
4.	„Kończyce Małe-Stawiska”(„Kamieniec”)	Użytek ekologiczny	Południowa część gminy (Kończyce Małe	Fragment lasu łągowego z bogatym stanowiskiem

			w otoczeniu stawów zespołu pałacowo-parkowego)	ciemniejszy zielonej, stanowiska licznych gatunków ptactwa wodnego
5.	„Kończyce Małe”	Użytek ekologiczny	Środkowo-południowa część gminy – dolina Piotrówki w rejonie zamku i kościoła w Kończycach Małych	Kompleks stawów w obrębie doliny Piotrówki ze stanowiskami lęgowymi licznych gatunków ptactwa wodnego oraz stanowisk płazów: kumaka górskiego.

Źródło: Prognoza zmiany SUIKZP Gminy Zebrzydowice

Jak wykazała inwentaryzacja przeprowadzona w 2012r. w ramach zmiany SUIKZP na terenie Zebrzydowice Dolne – Granica wycięto w ramach prac leśnych przewidziany do ochrony las łęgowy. Obecnie brak jest uzasadnienia objęcia ochroną. Z kolei proponowany użytek Gawliniec obejmuje obecnie małowartościowe lasy iglaste. W opracowaniu tym wytypowano natomiast inne obszary przedstawiające wartość przyrodniczą i proponowane do objęcia ochroną. Są to:

- Jar pomiędzy ul. Poziomkową i ul. Słowiczą – obejmuje teren jaru porośniętego w dolnej części lasem łęgowym, a w wyższych partiach grądem;
- Jar na wschód od ul. Dębowej – las łęgowy z dominacją olchy;
- Jar przy ul. Słowiczej - las łęgowy z dominacją olchy oraz domieszką topoli;
- Jar na południe od ul. Źródlanej - obejmuje teren jaru porośniętego w dolnej części lasem łęgowym, a w wyższych partiach grądem;
- Jar na zachód od ul. Pocztovej - obejmuje teren jaru porośniętego w dolnej części lasem łęgowym z dominacją olchy, a w wyższych partiach grądem;
- Jar na północ od ul. Sobieskiego – las o cechach grądu z grabem, bukiem i dębami oraz występowaniem 2 niewielkich stawów w dolnej części jaru.

Na terenie gminy Zebrzydowice wytypowano tylko jeden obszar spełniający wymagania korytarza ekologicznego – korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym Dolina Górnej Wisły – obejmuje on cały teren gminy, a także gminy sąsiednie.

5.2. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

5.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Ocena stanu ilościowego i jakościowego JCWPd została określona jako dobra, jednakże JCWPd nr 140 wykazuje zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych dla niej określonych. Dla tej części wód

określono ponadto derogację 4(5)-1 osiągnięcia tych celów uzasadniając to brakiem możliwości technicznych ograniczenia niekorzystnego wpływu na stan części wód podziemnych - Kopalnia węgla kamiennego i metanu Złoże "Dębieńsko 1" oraz Kopalnia węgla kamiennego złoże "Bzie - Dębina 2 – Zachód".

Poniżej zestawiono wyniki analiz jakości wód powierzchniowych na terenie gminy Zebrzydowice wykonane przez WIOŚ w Katowicach za rok 2014.

Tabela 3 Wyniki pomiarów jakości JCWP na terenie Gminy Zebrzydowice w 2014r.

Stan/potencjał ekologiczny			Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan ogólny JCWP
Wskaźniki biologiczne	Wskaźniki hydromorfologiczne	Wskaźniki fizykochemiczne			
Olza – odcinek graniczny od Piotrówki do Ujścia (pkt Olza ujście do Odry)					
III	II	II	I	Umiarkowany	Zły
Olza od granicy do Piotrówki (pkt Olza powyżej ujścia Piotrówki)					
IV	II	II	I	Słaby	Zły
Piotrówka z dopływami (pkt Piotrówka ujście do Olzy)					
IV	II	II	I	Słaby	Zły

Źródło: WIOŚ Katowice

5.2.2. Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Zebrzydowice pochodzą z trzech podstawowych źródeł:

1. Niska emisja – jest to emisja szkodliwych substancji oraz pyłów powstających w procesach spalania w gospodarstwach domowych, obiektach handlu, usług, użyteczności publicznej oraz produkcyjnych. Zdecydowaną rolę odgrywa tutaj zarówno spalany surowiec, jak również stan techniczny urządzeń grzewczych. Dodatkowym problemem jest spalanie odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Na terenie gminy Zebrzydowice nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki ogrzewane są z kotłowni indywidualnych zasilanych głównie z pieców opalanych węglem kamiennym. Gmina zaopatrywana jest w gaz ziemny z sieci średnioprężnej. Gmina Zebrzydowice jest zgazyfikowana w około 98%.
2. Emisja z zakładów przemysłowych – na terenie miasta funkcjonuje niewiele przemysłowych (zlikwidowany został główny zakład: kopalnia KWK Morcinek), które poprzez swoją działalność wprowadzają nadmierne ilości pyłów i gazów do środowiska. Stąd ten rodzaj źródeł nie odgrywa znaczącej roli w kształtowaniu stanu i jakości powietrza atmosferycznego.
3. Emisja liniowa zanieczyszczeń pochodząca ze źródeł komunikacyjnych skoncentrowana jest głównie wzdłuż dróg i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. W ramach poprawy jakości powietrza w rejonie gminy należy podejmować działania zmierzające do poprawy jakości i ilości dróg administrowanych przez jednostki samorządu. W związku z tym, problem zmniejszenia emisji liniowej może być w pewnym stopniu rozwiązany poprzez inwestycje poprawiające jakość nawierzchni dróg oraz zmiany komunikacyjne zwiększające płynność ruchu pojazdów drogowych.

Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się w Cieszynie przy ul. Mickiewicza. Istniejący stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dla rejonu lokalizacji inwestycji został podany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Dane zestawiono poniżej.

Tabela 4 Aktualny stan jakości powietrza dla rejonu lokalizacji przedsięwzięcia na rok 2014.

Miejscowość	Średnie stężenia w 2014 r. [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5
Cieszyn, ul. Mickiewicza	9,0	14,7	-	36,6	-

Źródło: Aktualny stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2014 roku (WIOŚ Katowice)

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Zebrzydowice ma także wpływ emisja zanieczyszczeń ze źródeł poza granicami Gminy (emisja transgraniczna). Szczególnie uciążliwy jest napływ zanieczyszczeń związany z lokalizacją dużych zakładów przemysłowych po stronie czeskiej (Karwina).

5.2.3. Hałas

Hałas jest zjawiskiem szkodliwym dla zdrowia, uciążliwym i powodującym dyskomfort. Charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania jednakże głównym źródłem hałasu (ponad 80%) jest to hałas pochodzący z dróg publicznych. Hałas o ponadnormatywnym poziomie obejmuje około 13 mln osób, czyli ok. 35% ogółu mieszkańców kraju. Jego szkodliwy wpływ na zdrowie związany jest między innymi z częściową lub pełną utratą słuchu, zwiększonym zagrożeniem chorobą nadciśnieniową, zaburzeniami nerwowymi oraz snu, zaburzeniami przemiany materii, utrudnionym wypoczynkiem. Obciążenie hałasem jest zróżnicowane w skali województwa.

W związku z brakiem dużych zakładów przemysłowych, głównym źródłem hałasu na terenie gminy Zebrzydowice są tereny komunikacyjne, w tym głównie drogi. Na terenie Gminy brak jest układów komunikacyjnych o funkcji drogi krajowej. Występują natomiast inne ciągi komunikacyjne:

- Droga wojewódzka nr 937 relacji Jastrzębie Zdrój – Zebrzydowice – Hażlach;
- Drogi powiatowe nr 14616 (relacji gr. Państwa – Kończyce – Pruchna), nr 14617 (relacji gr. Państwa – Pogwizdów), nr 14677 (relacji Jastrzębie – Pielgrzymowice), nr 14682 (relacji Kaczyce – Kończyce Wielkie), nr 14683 (relacji Podświnioszów – do drogi 14682) i 14684 (relacji Kaczyce – dojazd do stacji PKP Kaczyce).

Ponadto Gmina posiada znacznie rozbudowany układ kolejowy. Stacja w Zebrzydowicach jest głównym przejściem kolejowym południowej granicy Polski zarówno dla pociągów pasażerskich jak i towarowych. Przez węzeł w Zebrzydowicach transportowane są także składy z cysternami transportującymi paliwa płynne.

5.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska

Na podstawie analizy przeprowadzonej na potrzeby Studium uwarunkowań i ... Istniejący układ

funkcjonalno-przestrzenny gminy charakteryzuje się następującymi istotnymi dla planowania rozwoju gminy elementami, powiązaniem i zjawiskami:

- układ zabudowy jest bardzo rozproszony przy występujących koncentracjach zabudowy w centrum gminy (sołectwo Zebrzydowice na północ od stacji kolejowej „Zebrzydowice”) oraz w rejonach Kończyc Małych przy ul. Jagiellońskiej i Kaczyc przy ulicach Jana III Sobieskiego i Harcerskiej),
- w układzie przestrzennym gminy wyraźnie wydziela się dolina rzeki Piotrówki z licznymi potokami i ciekami wodnymi tworzącymi bogaty układ terenów przyrodniczych ze zbiornikami wodnymi i stawami,
- obszary leśne gminy nie tworzą zwartego systemu, lecz występują w różnych kompleksach w północnej, środkowej i południowej części gminy (lasy o lokalnych nazwach: „Pilarówka”, „Grabina”, „Gawliniec”, „Siroczy Las”, „Szydłówka”, „Kaczycki Las”, „Kamieniec”, „Otrębowski Las”),
- tereny rolne gminy nie występują w zwartych dużych arealach umożliwiającym gospodarce wysokotowarową. Znaczna ilość sadów oraz występowanie zabudowy mieszkaniowej na obszarach rolnych (jako zjawisko, które należy uznać za nieodwracalne) predysponuje rolniczą przestrzeń produkcyjną gminy do rozwoju w kierunku upraw sadowniczych i agroturystyki.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zebrzydowice wskazano, że w planowaniu rozwoju gminy wymagane będzie uwzględnienie uwarunkowań wynikających z bardzo rozproszonego układu zabudowy oraz zagrożeń rozwoju gminy (zagrożenia powodziowe, zagrożenia ruchami masowymi ziemi (osuwiska), zagrożenia wynikające z transgranicznego oddziaływania inwestycji planowanych na obszarze Republiki Czeskiej, zagrożenia wynikające z oddziaływania planowanej do realizacji Kolei Szybkiej, zagrożenia wynikające z trwającego procesu rozpraszania się zabudowy).

5.4. Ocena odporności na degradację i zdolności regeneracyjne środowiska

Odporność środowiska na degradację wiąże się z nasileniem i czasem antropopresji, a także ze stanem i jakością komponentów środowiska występujących na analizowanym obszarze. Dotyczy to przede wszystkim jakości gleb, wód gruntowych i podziemnych, powietrza, warunków klimatycznych i ilości opadów atmosferycznych oraz prędkości i kierunków wiatrów.

Najwrażliwszymi elementami ekosystemu są te, dla których stan zanieczyszczenia lub pojemność środowiskowa przekraczają wartości dopuszczalne lub są bliskie wyczerpania. W kontekście analizy aktualnego stanu środowiska naturalnego oraz zanieczyszczenia poszczególnych komponentów należy zwrócić szczególną uwagę na takie aspekty jak:

1. zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, w tym głównie przez źródła komunalne i transport

tw. niska emisja pyłu PM10 i PM2,5;

2. możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych poprzez zrzuty ścieków socjalno-bytowych, komunalnych oraz wód opadowych z obszarów utwardzonych (głównie dróg), a także spływów wód opadowych z pól uprawnych (zawierających biogeny i środki ochrony roślin);
3. nadmierna emisja hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego w rejonie głównych dróg i linii kolejowych.

Te obszary wymagają pilnych działań w celu zmniejszenia presji oraz doprowadzenia do właściwego stanu funkcjonalnego. Ze względu na to, że większa część planowanych działań i inwestycji opisanych w Strategii dotyczy obszaru przekształconych (zabudowa miejska i wiejska) lub jest ograniczona do istniejącej infrastruktury, należy ocenić odporność poszczególnych elementów środowiska występujących w zasięgu oddziaływania tych działań jako wysoką.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w obrębie granic administracyjnych gminy Zebrzydowice, wymienić należy m. in.:

1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, którego głównymi źródłami są źródła komunalne, tzw. niska emisja oraz źródła liniowe – główne ciągi komunikacyjne. Ponadto na terenie gminy Zebrzydowice odczuwalny jest wpływ źródeł zlokalizowanych w okręgu przemysłowym Karwina – emisja transgraniczna.
2. Zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Stan ten jest spowodowany niedostatecznym stopniem oczyszczania ścieków oraz występowaniem niekontrolowanych zrzutów ze źródeł komunalnych na terenach z niedostateczną rozwiniętą siecią kanalizacji sanitarnej. Rolniczy charakter obszaru oraz występowanie na znacznej części gminy rozproszonej zabudowy mieszkaniowej i gospodarskiej dodatkowo komplikują sytuację w zakresie poprawy stopnia skanalizowania obszaru gminy Zebrzydowice.
3. Emisja hałasu, w tym głównie w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych. Problem ten pogłębiany jest w wyniku złego stanu nawierzchni dróg, co powoduje wzmożoną emisję zanieczyszczeń oraz spowolnienie ruchu na tych odcinkach.
4. Brak małoobszarowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe itp.). Obecnie na terenie gminy Zebrzydowice nie występują żadne formy ochrony przyrody ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. , jednak wytypowano obiekty proponowane do objęcia ochroną – głównie w postaci użytków ekologicznych. Działania w tym zakresie powinny być priorytet w zakresie ochrony przyrody na terenie gminy Zebrzydowice.
5. Występowanie obszarów zdegradowanych i niekorzystnie przekształconych w wyniku działalności człowieka (głównie przemysł wydobywczy). Na terenie gminy Zebrzydowice w miejscowości Kaczyce prowadzona była eksploatacja węgla kamiennego przez nie istniejącą już KWK Morcinek. Eksploatacja ta doprowadziła do osiadań terenu i innych niekorzystnych zjawisk związanych z wydobyciem surowców. Występują też wpływy transgraniczne związane z tą działalnością (wstrząsy sejsmiczne, osiadanie terenu).

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Prognoza oddziaływania na środowisko zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

7.1 Wizja rozwoju – Zebrzydowice 2020

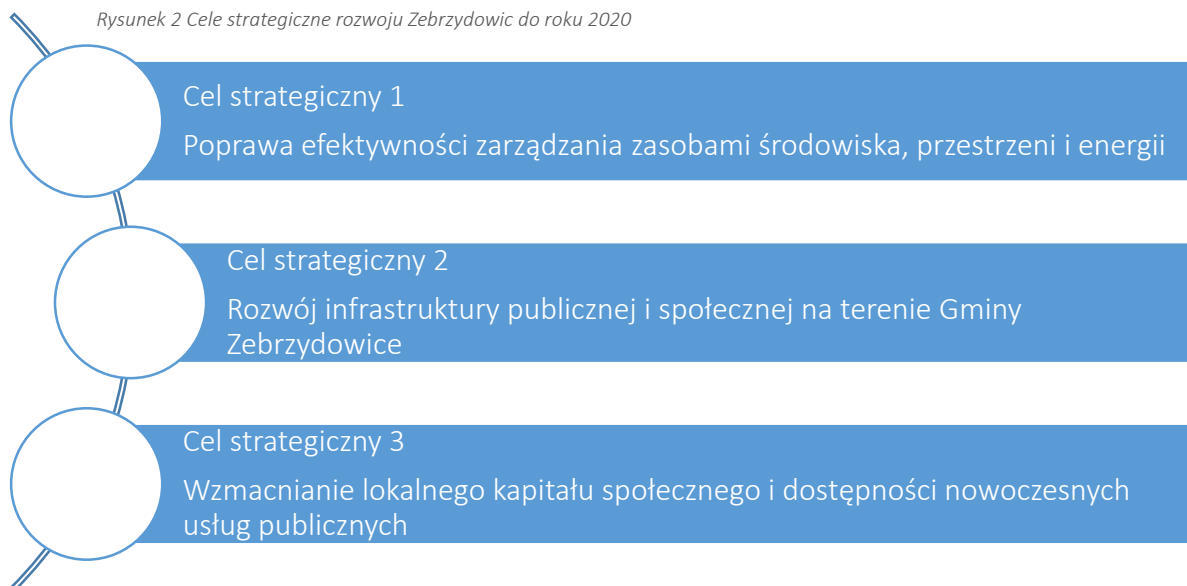
Wizja Gminy Zebrzydowice ogniskuje się wokół kwestii związanych z silnymi tendencjami osiedleńczymi, które z jednej strony stanowią silną stronę i przewagę konkurencyjną gminy, z drugiej natomiast, istotne wyzwanie, głównie inwestycyjne, przed samorządem lokalnym. Wzrost liczby zamieszkujących gminę oraz rosnące oczekiwania mieszkańców w kontekście jakości życia wpływają na konieczność podnoszenia standardu infrastruktury technicznej i społecznej, jak również profesjonalizacji usług publicznych świadczonych przez samorząd. W obrębie wizji akcentuje się również zagadnienia związane z potrzebą wzmacniania dynamiki rozwoju gminy w oparciu o ludność napływową oraz efektywne wykorzystanie tradycji gospodarczych i potencjału społeczności lokalnej poprzez jej aktywizację. Wizja rozwoju Gminy Zebrzydowice to wizja zmiany, której osiągnięcie wymaga podjęcia przez samorząd konkretnych działań. Zawartość logiki interwencji w ramach Strategii została zaprezentowana w formie celów strategicznych i operacyjnych wynikających z przyjętej wizji. Wyznaczają one kierunki działania, które podejmować będzie Gmina Zebrzydowice, aby skutecznie urzeczywistniać zdefiniowane uprzednio założenia planistyczne. Wizję Gminy Zebrzydowice w perspektywie roku 2020 zdefiniowano:

W 2020 roku Zebrzydowice gminą przyjazną dla mieszkańców zapewniającą wysoki standard infrastruktury technicznej i społecznej oraz dostęp do nowoczesnych usług publicznych. Atrakcyjność osiedleńcza czynnikiem budującym potencjał gospodarczy gminy oraz wzmacniającym dynamikę jej rozwoju. Społeczność lokalna gminy aktywnie angażująca się w budowę dobrostanu lokalnej wspólnoty.

7.2 Cele strategiczne – Zebrzydowice 2020

Określenie wizji rozwoju Zebrzydowic pozwoliło na zdefiniowanie zestawu celów strategicznych, które wyznaczają horyzont pozytywnych zmian jakościowych w obszarach planowania – a zatem będą stanowić główne kierunki interwencji samorządu w perspektywie do roku 2020. Warto podkreślić, że wyznaczone obszary planowania – w ramach których określono cele rozwoju – są kompletne, a więc obejmują całość obszarów, w których samorząd może podejmować skuteczną interwencję, działania aktywizujące lub wspierać potencjalnych partnerów. Poniżej zaprezentowano trzy cele o charakterze strategicznym, których skuteczna realizacja warunkuje osiągnięcie zdefiniowanej wizji w roku 2020.

Rysunek 2 Cele strategiczne rozwoju Zebrzydowic do roku 2020

Poniżej zaprezentowano syntetyczne uzasadnienia i rozwinięcia dla poszczególnych celów strategicznych.

Cel strategiczny 1. Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii
Zebrzydowice jako gmina wiejska posiada bogate zasoby środowiskowe, których efektywne wykorzystanie umożliwi dywersyfikację struktury lokalnej gospodarki np. poprzez rozwijanie turystyki weekendowej. Bliskość ośrodków gospodarczych takich jak Jastrzębie-Zdrój czy też Karvina wymusza zintensyfikowanie działań w zakresie dbałości o środowisko naturalne oraz jego bioróżnorodność (m.in. w kwestii ograniczenia wysokiej emisji). Dodatkowo efektywne zarządzanie zasobami w Gminie Zebrzydowice wiąże się z koniecznością zagospodarowania centralnie zlokalizowanych terenów kolejowych o dużej powierzchni czy też w części obszarów pokopalnianych. Uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców docelowo zwiększy atrakcyjność gminy jako destynacji osiedleńczej oraz umożliwi zbudowanie stabilnego wzrostu gospodarczego.

Cel strategiczny 2 . Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice
Mając na uwadze podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowanie gminy jako destynacji osiedleńczej niezbędny jest konsekwentny rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb społeczności lokalnej leży w kompetencjach gminy, stanowiąc jej zadania własne. Zatem, analizowany cel obejmuje swym zasięgiem modernizację dróg i poprawę układu komunikacyjnego, rozwijanie infrastruktury instytucji oświaty i kultury – dostosowując ją do zmieniających się uwarunkowań demograficznych i społecznych. W zakresie inwestycji w infrastrukturę sieciową niniejszy cel koresponduje i uzupełnia działania i zadania inwestycyjne

przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 1. Osiągnięcie zdefiniowanego celu wpłynie na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, również w wymiarze socjalnym.

Cel strategiczny 3. Wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego i dostępności nowoczesnych usług publicznych.

Czynnik ludzki – zasoby ludzkie oraz kapitał społeczny stanowią kluczowy potencjał rozwojowy Gminy Zebrzydowice. Budowanie stabilnego wzrostu gospodarczego oraz tworzenie wizerunku gminy jako ośrodka przyjaznego mieszkańcom jest nierozzerwalnie związane z tworzeniem oferty dedykowanej każdej z grup społecznych zamieszkujących gminę. W związku ze zróżnicowaniem gminy, zaplanowane działania odzwierciedlają m.in. strukturę osiedleńczą (interwencja ukierunkowana na poszczególne sołectwa), grupy wiekowe (młodzież, seniorzy) czy też sytuację na rynku pracy (działania aktywizacyjne, promocja ekonomii społecznej). W wymiarze gospodarczym warto podkreślić potrzebę promowania przedsiębiorczości, jako czynnika wpływającego na zróżnicowanie struktury lokalnej gospodarki uzależnionej w dużej mierze od przemysłu wydobywczego – górnictwa.

7.3. Strategiczne kierunki działania – poziom operacyjny

Zaprezentowana powyżej koncepcja rozwojowa, obejmująca wizję Gminy Zebrzydowice do roku 2020 oraz zestawienie celów strategicznych w ramach 3 wyznaczonych obszarów planistycznych, wyznacza przestrzeń dla sformułowania strategicznych planów operacyjnych. Obejmują one tzw. cele operacyjne na poziomie obszarów interwencji, których realizacja jest rekomendowana w ramach danego celu.

Cel strategiczny 1. Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii

Cele operacyjne

1.1 Termomodernizacja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych budynków wielorodzinnych wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii oraz metod kogeneracyjnych, a także realizacja programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.

Działanie obejmuje m.in. termomodernizacje:

- budynku przedszkolnego w Kończycach Małych,
- budynków Zespołu Szkół tj. szkoły podstawowej i hali sportowej w Zebrzydowicach przy ul. Kochanowskiego 55,
- budynku szkoły w Kończycach Małych,
- budynku szkoły podstawowej w Markłowicach Górnych,
- budynku przedszkolnego w Markłowicach Górnych,
- budynku szkoły w Kaczycach

1.2	Ograniczenie niskiej emisji
	Zachowanie i poprawa stanu środowiska naturalnego obejmujące efektywną ochronę powietrza i ograniczenie niskiej emisji. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Promocja rozwiązań proekologicznych w zakresie systemów grzewczych wśród mieszkańców. Opracowanie i realizacja planów branżowych w odniesieniu do ochrony środowiska.
1.3	Rozwój i modernizacja oświetlenia gminnego
	Wymiana, modernizacja wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w obiektach komunalnych. Działanie zakłada m.in. rozbudowę oświetlenia z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz wymianę lamp ulicznych na bardziej energooszczędne.
1.4	Rozwój i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej
	Ochrona zasobów gleb i wód w ramach rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej – kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej oraz dwóch oczyszczalni ścieków.
1.5	Rozwój i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę
	Działanie obejmuje budowę, rozbudowę oraz modernizację systemów zaopatrzenia w wodę, a także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz promocję racjonalnej gospodarki wodnej wśród mieszkańców.
1.6	Systematyczna poprawa stanu ważnych cieków wodnych
	Współpraca i oddziaływanie na instytucje zarządzające poszczególnymi ciekami wodnymi. Poprawa drożności cieków wodnych na terenie Gminy obejmująca zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz renaturyzację. Zadanie obejmuje także wprowadzenie systemu małej retencji.
1.7	Rekonstrukcja i poprawa stanu systemów wodno-melioracyjnych
	Zadanie polega w szczególności na poprawie drożności rowów melioracyjnych oraz obejmuje rozwój systemu kanalizacji deszczowej na obszarze Gminy Zebrzydowice.
1.8	Rozwój systemu gospodarki ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie
	Wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie poprzez kontynuowanie programu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
1.9	Przebudowa węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach w rejonie dworca PKP

Zadanie polegające m.in. na likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych, zwiększeniu bezpieczeństwa, skróceniu czasu podróży i przesiadek oraz komfortu podróży.

Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice

Cele operacyjne

2.1	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych, zaangażowanie w poprawę systemu innych dróg
	Wzmocnienie wydajności lokalnego układu komunikacyjnego poprzez m.in. rozwój i modernizację sieci drogowej, poprawę wyposażenia ciągów komunikacyjnych (chodniki, oświetlenie, drogi rowerowe, ścieżki rowerowe) oraz systematyczny rozwój systemu parkingowego. Poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej Gminy Zebrzydowice poprzez zaangażowanie w projekty budowy i modernizacji dróg o znaczeniu ponadlokalnym.
2.2	Rozwój budownictwa socjalnego
	Budowa, rozbudowa i modernizacja budownictwa socjalnego, w tym wzrost liczby mieszkań socjalnych na terenie Gminy. Zadanie zakłada również poprawę wyposażenia tych placówek, tak aby zapewnić warunki dla świadczenia najwyższej jakości usług publicznych. W ramach działania wykonana zostanie m.in. nadbudowa budynku socjalnego w Kaczycach w celu utworzenia dodatkowych mieszkań socjalnych dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną.
2.3	Rozbudowa infrastruktury przedszkolnej
	Zwiększenie atrakcyjności, poziomu i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez rozwój bazy oraz infrastruktury, jak i wyposażenia placówek przedszkolnych. Działanie obejmuje także wspieranie alternatywnych form wychowania przedszkolnego i opieki nad małym dzieckiem. W ramach zadania stworzony zostanie oddział przedszkolny poprzez nadbudowę tarasu przedszkola w Zebrzydowicach wraz z niezbędnym wyposażeniem.
2.4	Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych
	Działanie obejmuje m.in. rewitalizację przestrzeni nadbrzeżnej stawu Młyńszczok w Zebrzydowicach obejmującą m.in. umocnienie linii brzegowej, nasadzenia, wykonanie ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych, utworzenie miejsc parkingowych, modernizację pomostu oraz modernizację i utrzymanie strefy wypoczynku. Zadanie obejmuje także zakup wyposażenia wodnego dla kąpieliska oraz realizację działań promocyjnych.
2.5	Rozwój oferty i infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3
	Rozwój i tworzenie obiektów opieki nad dziećmi do lat 3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy oferty i wspierania rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3, takich jak żłobki, kluby malucha, wsparcie usług świadczonych przez dziennego opiekuna.
2.6	Systematyczna poprawa jakości infrastruktury oświatowej

Rozwój zaplecza nowoczesnej oświaty obejmujący m.in. inwestycje i remonty w zakresie samych obiektów oświatowych (szkoły, przedszkola) wraz z zapleczem sportowo-rekreacyjnym oraz ich otoczenia, jak i systematyczne doposażanie pracowni dydaktycznych, np. pracowni językowych, komputerowych.

2.7

Rozwój infrastruktury kultury, dziedzictwa historycznego, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i rozrywki”

Systematyczny rozwój oferty czasu wolnego, rozwój ogólnodostępnego zaplecza turystycznego oraz sportowo-rekreacyjnego, budowa ścieżek rowerowych. Rozbudowa i remonty infrastruktury sportowej. Remonty oraz doposażanie świetlic i obiektów kultury na terenie gminy. Wspieranie (w tym inwestycje i remonty) obiektów dziedzictwa kulturowego (zabytki i ich otoczenie).

Cel strategiczny 3. Wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego i dostępności nowoczesnych usług publicznych

Cele operacyjne

3.1

Nowoczesny system integracji społecznej

Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców Gminy Zebrzydowice m.in. poprzez utworzenie Klubu Integracji Społecznej (oferta Klubu obejmie m.in. darmowy dostęp do ofert pracy, pomoc w przygotowaniu profesjonalnych aplikacji zawodowych, pism urzędowych, szkolenia zawodowe, dyżury pracownika socjalnego, dzielnicowego, pedagoga, prawnika oraz terapeuty uzależnień). Kompleksowe programy wsparcia i aktywizacji adresowane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym kobiet, bezrobotnych, niepełnosprawnych.

3.2

Działania na rzecz aktywizacji osób starszych

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych. Działanie obejmuje m.in. utworzenie miejsca spotkań osób w wieku starszym – Dziennego Klubu Seniora poprzez adaptację części poddasza w budynku Urzędu Gminy wraz z zakupem wyposażenia. W ramach działalności Klubu udostępniona zostanie przestrzeń spotkań
Działania projektu przewidują adaptację części poddasza na utworzenie Dziennego Klubu Seniora. Prace adaptacyjne, wyposażenie oraz organizacja zajęć. Projekt przewiduje przygotowanie pomieszczenia dla miejsca spotkań osób w wieku starszym. Działalność klubu ma na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych. Planuje się zakup wyposażenia (stoły, krzesła, fotele, stanowisko komputerowe) itp. oraz sfinansowanie zajęć po uzgodnieniu ich rodzaju z uczestnikami klubu (wycieczki integracyjne, spotkania itd.). Ponadto uczestnicy klubu w ramach pomocy koleżeńskiej będą wspierać inne osoby starsze, samotne, nie potrafiące samodzielnie funkcjonować.

3.3

Wsparcie socjoterapeutyczne dzieci i młodzieży

Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności z rodzin dotkniętym przemocą oraz alkoholizmem, poprzez m.in. indywidualne oraz grupowe poradnictwo psychologiczne, organizację warsztatów, zajęć dla rodziców, rodzinnych wycieczek oraz wyjść integracyjnych. Działanie realizowane m.in. we współpracy ze świetlicą na osiedlu „Morcinek” w Kaczycach.

3.4	Wyrównywanie szans edukacyjnych na różnych poziomach kształcenia
	Realizacja programów wyrównywania szans edukacyjnych poprzez m.in. udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży, organizację zajęć dodatkowych oraz szkolenia kadry pedagogicznej.
3.5	Aktywizacja mieszkańców – w oparciu o strukturę sołectw
	Promocja zaangażowania społecznego mieszkańców poszczególnych sołectw, w tym poprzez organizację wydarzeń oraz tworzenie małej infrastruktury – przestrzeni spotkań i aktywności mieszkańców. Działanie obejmuje także rozwój systemu <i>outsourcingu</i> usług publicznych.
3.6	Nowy wymiar wizerunku Gminy Zebrzydowice oraz poszczególnych sołectw
	Zadanie obejmuje działania związane z promocją gminy oraz wprowadzenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej i przestrzennej.
3.7	Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości
	Efektywne wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości – działania samorządu skupiają się na stworzeniu warunków dla stabilnego działania i rozwoju biznesu.
3.8	Promocja ekonomii społecznej
	Promocja ekonomii społecznej jako formy aktywności gospodarczej. Zakłada się współpracę z organizacjami pożytku publicznego, które działają na rzecz promocji i inkubowania przedsiębiorstw społecznych.
3.9	Rozwój społeczeństwa informacyjnego na obszarze Gminy Zebrzydowice
	Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i cyfryzacji (wspieranie infrastruktury szerokopasmowej na terenie całej gminy), wzmocnienie wyposażenia jednostek samorządowych w zakresie sprzętu komputerowego i urządzeń peryferyjnych, w tym cyfryzacja placówek oświatowych. Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania publicznych usług w formie cyfrowej. Zwiększenie kompetencji informatycznych mieszkańców, w tym w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.
3.10	Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa przestrzeni publicznej
	Podejmowanie działań na rzecz wzrostu bezpieczeństwa na terenie Gminy, m.in. wprowadzenie monitoringu wizyjnego miejsc publicznych, skorelowanego z odpowiednią organizacją służby Policji, budowa systemu powiadamiania o zagrożeniach, doposażenie służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa.

8. Powiązanie ustaleń Strategii z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

8.1. Komplementarność Strategii rozwoju Gminy Zebrzydowice z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 jest dokumentem o charakterze ogólnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla dalszego rozwoju obszaru opracowania i co równie ważne, scalenie celów i metod osiągnięcia tych celów w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej w skali lokalnej i ponadlokalnej. Strategia musi być zatem z jednej strony zgodna z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony tworzyć płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Na najbardziej ogólnym poziomie zostały w nim określone następujące priorytetowe pola aktywności: zmiany klimatu, przyroda i różnorodność biologiczna, środowisko i zdrowie, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami. Najpoważniejsze konsekwencje dziś i w przyszłości dla ochrony środowiska, ale i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy odnoszące się do:

- standardów emisji SO₂, NO_x, pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,
- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,

- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. Utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

Dokumenty europejskie i krajowe związane z polityką niskoemisyjną

Projekty przewidziane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020, wpisują się w założenia polityki niskoemisyjnej, zawartymi w dokumentach na poziomie europejskim i krajowym. Obecnie mamy do czynienia z kilkoma dokumentami strategicznymi Komisji Europejskiej, pokazującymi jak jej zdaniem wyglądać powinny kluczowe sektory przemysłu Unii Europejskiej i wciąż kształtująca się szeroko rozumiana polityka energetyczno-klimatyczna UE: Niskoemisyjna mapa drogowa 2050 (8 marca 2011 r.), Transportowa mapa drogowa 2050 (28 marca 2011r.), Mapa drogowa nt. efektywnego korzystania z zasobów (20 września 2011 r.), Energetyczna mapa drogowa 2050 (15 grudnia 2011 r.), Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (marzec 2011 r.).

Polityka Ekologiczna Państwa

W maju 2003 r. Sejm RP przyjął dokument „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” stanowiący uszczegółowienie „II Polityki ekologicznej Państwa” z 2000 r. Natomiast w maju 2009 r. został przyjęty dokument „Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszego dokumentu do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska.

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Celem podstawowym II Polityki ekologicznej jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który zapewni na tyle skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska, aby rodzaj i skala tego korzystania realizowane przez wszystkich użytkowników nie stwarzały zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów.

Polityka Ekologiczna jest dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety ekologiczne.

Kierunki działań systemowych:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,

- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

Ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - środowisko a zdrowie,
 - jakość powietrza,
 - ochrona wód,
 - gospodarka odpadami,
 - oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
 - substancje chemiczne w środowisku.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Dokument określa podstawowe kierunki polityki energetycznej. Są nimi: poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, dywersyfikacja wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii oraz ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Cele te mają zostać zapewnione m.in. przez racjonalne efektywne gospodarowanie krajowymi złożami węgla oraz dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. Dokument postuluje również przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie warunków inwestorom dla wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach.

Zgodnie z Polityką energetyczną Polski do 2030 roku udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu w Polsce ma wzrosnąć do 15% w 2020 roku i 20% w roku 2030. Zadania wynikające z Polityki Energetycznej Polski to m.in.:

- modernizacja sieci przesyłowych i sieci rozdzielczych pozwalająca obniżyć poziom awaryjności o 50%,
- rozwój lokalnej mini i mikro kogeneracji pozwalający na dostarczenie do roku 2020 z tych źródeł

- co najmniej 10% energii elektrycznej zużywanej w kraju,
- ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem w celu pozyskiwania biomasy,
 - zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem,
 - wdrożenie Programu budowy biogazowni rolniczych przy założeniu powstania do roku 2020 co najmniej jednej biogazowni w każdej gminie,
 - ograniczenie emisji CO₂ w wielkości możliwej technicznie do osiągnięcia bez naruszania bezpieczeństwa energetycznego,
 - ograniczenie emisji SO₂ do poziomu ustalonego w Traktacie Akcesyjnym,
 - ograniczenie emisji NO_x poczynając od 2016 roku zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przy akcesji do Unii Europejskiej,
 - likwidacja emisji z tytułu samozapłonu i palenia się hałd poprzez pozyskanie węgla z odpadów pogórnich zalegających na składowiskach,
 - rozszerzenie zakresu założeń i planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe o planowanie i organizację działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy, wsparcie inwestycji w zakresie stosowania najlepszych dostępnych technologii w przemyśle, wysokosprawnej kogeneracji, ograniczenia strat w sieciach elektroenergetycznych i ciepłowniczych oraz termomodernizacji budynków,
 - wykorzystanie obowiązków w zakresie przygotowania planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do zastępowania wyeksploatowanych rozdzielonych źródeł wytwarzania ciepła jednostkami kogeneracyjnymi.

Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej

Strategia wskazuje na konieczność:

- rozpoznania i monitorowania stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- skutecznego usunięcia lub ograniczania pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zachowania i/lub wzbogacenia istniejących oraz odtworzenia utraconych elementów różnorodności biologicznej.

Niezbędnym działaniem wg Strategii jest podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 „Śląskie 2020”

Wizją województwa Śląskiego jest zapewnienie dostępu do usług publicznych o wysokim standardzie, stworzenie regionu o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy. Największymi wyzwaniami stojącymi przed regionem jest globalizacja i związane z nią zmiany w międzynarodowym podziale pracy, wzrastające znaczenie sektora usług i tworzenia technologii, pogarszająca się sytuacja demograficzna Europy, w tym również województwa śląskiego, przy jednocześnie wzrastającym poziomie urbanizacji i rosnącym znaczeniu miast w gospodarkach regionalnych, wzrastająca presja energetyczna w powiązaniu z wymogami środowiska naturalnego oraz zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi. W Strategii przedstawiono zatem zadania i cele jakie stoją przed województwem śląskim na najbliższe lata.

Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Działania zdefiniowane w Programie są skierowane głównie na:

- wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych,
- wsparcie istniejących działań i inwestycji w zakresie transportu, które przyczyniają się w istotny sposób do poprawy jakości powietrza na obszarach przekroczeń,
- ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych, w tym emisji wtórnej oraz emisji z pojazdów ciężarowych, autobusowych oraz niespełniających norm EURO na obszarach przekroczeń,
- systemowe ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych na obszarach przekroczeń z uwzględnieniem małych źródeł o niekorzystnych parametrach wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (niskie emitory zlokalizowane na obszarach zabudowanych),
- stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP,
- rozbudowa i utrzymanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz o jego wpływie na zdrowie, np. poprzez stronę internetową lub elektroniczne tablice informacyjne prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza (szczególnie pyłem PM10 i benzo(a)pirenem) wynikające ze spalania odpadów w kotłach grzewczych,
- prowadzenie akcji promocyjnych w zakresie korzystania z transportu zbiorowego oraz rowerów w miastach (np. w ramach obchodów Europejskiego Dnia Bez Samochodu lub Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu).

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Celem strategicznym polityki ekologicznej województwa śląskiego do 2018 roku jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych. Celowi temu podporządkowane są cele szczegółowe, których realizacja będzie miała miejsce poprzez przypisane im kierunki działań.

Program Ochrony Środowiska dla powiatu cieszyńskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015

Komplementarność Strategii z postanowieniami POŚ dla powiatu cieszyńskiego zaznacza się głównie w takich obszarach jak:

- edukacji ekologicznej,
- ochrony przyrody i poprawy ładu przestrzennego,
- racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrony powietrza, ekologicznych środków transportu i odnawialnych źródeł energii,
- turystyki i rozwoju agroturystyki.

Zgodność pomiędzy dokumentami o charakterze lokalnym z programami ponadlokalnymi oraz współpraca i wzajemny dialog pomiędzy właściwymi organami administracji pozwala na skuteczną realizację postanowień wynikających z wytycznych o charakterze strategicznym.

Ponadto Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice jest zgodna z ustaleniami innych dokumentów ustanowionymi na szczeblu lokalnym, w tym:

- Plan Miejscowy Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zebrzydowice,
- Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Zebrzydowice,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zebrzydowice.

8.2. Ocena zgodności ustaleń zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska

Jednym z podstawowych założeń Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice jest integracja obszaru w warunkach zrównoważonego rozwoju przy optymalnym wykorzystaniu posiadanych zasobów. Polityka trwałego zrównoważonego rozwoju jest tutaj jako konsolidacja celów polityki społecznej, gospodarczej i ekologicznej. Wynika z tego konieczność uwzględniania we wszystkich działaniach administracji, które mogą mieć wpływ na środowisko naturalne i warunki życia mieszkańców, aspektu zachowania właściwego stanu i funkcjonalności ekosystemów przyrodniczych.

Jak wykazała diagnoza strategiczna, obszar środowiska naturalnego należy uznać jako istotny kontekst rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, w tym szczególnie w kontekście niewielkiej powierzchni obszarów cennych przyrodniczo. Wartość dziedzictwa przyrodniczego oraz stan zachowania poszczególnych komponentów środowiska i ich jakość wpływa bezpośrednio na atrakcyjność regionu. Zebrzydowice jako gmina wiejska posiada zasoby środowiskowe, których efektywne wykorzystanie umożliwi dywersyfikację struktury lokalnej gospodarki np. poprzez rozwijanie turystyki weekendowej. Z kolei bliskość ośrodków gospodarczych takich jak Jastrzębie-Zdrój czy też Karwina wymusza zintensyfikowanie działań w zakresie dbałości o środowisko naturalne oraz jego bioróżnorodność (m.in. w kwestii ograniczenia wysokiej emisji). Jakość życia mieszkańców zależy w znaczącym stopniu od jakości otoczenia przyrodniczego (pod uwagę brać trzeba stan zdrowia mieszkańców – warunkowany między innymi jakością wody, gleby, powietrza itp.).

W Strategii uwzględniono szereg warunków określonych w aktach prawa krajowego oraz rozporządzeniach wykonawczych do tych aktów.

W zakresie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. 2013 poz. 1232 ze zm.):

Art. 85 ust. 1

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 przewidziano szereg bezpośrednich działań w zakresie poprawy jakości powietrza, w tym:

- Termomodernizacja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- Ograniczenie niskiej emisji
- Rozwój i modernizacja oświetlenia gminnego
- Powyższe działania w sposób oczywisty wpłyną na poprawę jakości powietrza.

Ponadto przewidziano działania, które w sposób pośredni będą wpływać na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, w tym: Przebudowa i modernizacja dróg gminnych, zaangażowanie w poprawę systemu innych dróg.

Art. 97 ust. 1

Ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez:

- utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
- doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

Powyższe zobowiązania będą realizowane poprzez wdrażanie inwestycji wyszczególnionych w obrębie celu strategicznego 1. Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii. Działaniami wspomagającymi ochronę wód powierzchniowych i podziemnych będą wszelkie projekty obejmujące:

- Rozwój i modernizację systemu kanalizacji sanitarnej
- Rozwój i modernizację systemu zaopatrzenia w wodę
- Systematyczną poprawę stanu ważnych cieków wodnych
- Rekonstrukcję i poprawę stanu systemów wodno-melioracyjnych
- Rozwój systemu gospodarki ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie

Działaniami wspomagającymi ochronę wód powierzchniowych i podziemnych będą wszelkie projekty mające na celu modernizację i przebudowę dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą (system odwodnienia dróg).

Art. 112

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice przewidziano także działania zmierzające pośrednio do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w obrębie obszaru. Działaniami takimi są wszelkie projekty związane z modernizacją infrastruktury drogowej (poprawą stanu nawierzchni, zwiększeniem przepustowości itp.) oraz modernizacją i zwiększeniem dostępności systemu komunikacji zbiorowej (w tym przebudowa węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach w rejonie dworca PKP), a także budowa ścieżek rowerowych.

W Strategii uwzględniono również zapisy dotyczące ochrony zasobów przyrody, w tym także elementów biotycznych poprzez realizację działań w obszarze strategicznym 1.6 Systematyczna poprawa stanu ważnych cieków wodnych, w tym takie działania jak poprawa drożności cieków wodnych na terenie Gminy obejmująca zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz renaturyzację, wprowadzenie systemu małej retencji oraz 2.4 Rewitalizacja przestrzeni nabrzeżnych, w tym rewitalizację stawu Młyńszczok wraz z wykonaniem ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych. Ponadto przewiduje się szereg projektów mogących mieć pośredni wpływ na wzmocnienie ochrony przyrody oraz wzrost różnorodności biologicznej na terenie gminy. Do działań takich należy zaliczyć wszystkie projekty mające na celu poprawę stanu

poszczególnych komponentów środowiska naturalnego: wód podziemnych i powierzchniowych, powierzchni ziemi i gleb, powietrza atmosferycznego, ograniczenie zasięgu negatywnego oddziaływania hałasu itp.

Postanowienia te są zgodne z *art. 127 ust 1 POŚ*, w którym ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,
- zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

Realizacja zadań z obszaru uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej oraz działania związane z renaturyzacją cieków wodnych i rozwojem małej retencji na terenie Zebrzydowic, wpisuje się w założenia ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne, w którym w dziale III, przyjmuje się za cel środowiskowych: *Poprawę oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód* oraz realizuje zasady Ramowej Dyrektywy Wodnej.

9. Skutki braku realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020r. w powiązaniu z pozostałymi dokumentami o charakterze ramowym diagnozuje uwarunkowania rozwojowe obszaru oraz wyznacza perspektywy rozwoju na najbliższe lata. Koncepcja zintegrowanego zarządzania strategicznego przyjęta w tych dokumentach jest koniecznym elementem umożliwiającym integrację celów z różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego społeczności. Z punktu widzenia administracji samorządowej dokument ten stanowi narzędzie uzupełniające efektywnego zarządzania obszarem. Umożliwiają także właściwe, skuteczne i racjonalne wykorzystanie zasobów finansowych i instytucjonalnych, pozwalają na przewidywanie możliwych barier i ograniczeń na drodze do osiągnięcia zamierzonych celów oraz podjęcie środków zapobiegawczych lub minimalizujących skutki tych ograniczeń. W tym ujęciu brak realizacji dokumentów strategicznych spowodowałoby mniejszą skuteczność wykorzystania zasobów finansowych (wewnętrznych i zewnętrznych), gospodarczych oraz mniejszy stopień osiągnięcia zamierzonych celów. Można przyjąć założenie, że bez wdrożonych mechanizmów planowania strategicznego nie byłaby możliwa realizacja podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego.

Brak realizacji postanowień Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 oznaczający w praktyce brak realizacji celów strategicznych i projektów szczegółowych spowoduje szereg niekorzystnych zjawisk, w tym także pogarszający się stan poszczególnych elementów środowiska naturalnego:

1. Zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku przedostawaniu się zanieczyszczeń głównie z sektora komunalnego. W chwili obecnej jakość wód podziemnych jest zadowalająca, natomiast wody powierzchniowe wykazują wysoki stopień zanieczyszczenia. Niekontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym zaniechaniu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej może powodować powstawanie punktowych i rozproszonych źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.
2. Utrzymanie niezadowalającego poziomu jakości powietrza atmosferycznego – brak działań ograniczających emisję zanieczyszczeń w tym głównie emisję niską ze źródeł komunalnych i środków transportu (NO_2 , SO_2 i pył zawieszony PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$) będzie powodować dalsze pogorszenie się stanu powietrza. Skutkiem tego będzie szereg niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym (wzrost zachorowalności na choroby układu oddechowego, układu krążenia itp.), gospodarczym (spadek atrakcyjności regionu) oraz ekologicznym (pogorszenie zdrowotności i odporności ekosystemów oraz populacji gatunków roślin i zwierząt wrażliwych na zanieczyszczenia).
3. Przekroczenie poziomów hałasu w środowisku. Jak wykazano powyżej, przekroczenia

dopuszczalnych poziomów hałasu mogą występować w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych, w tym szczególnie na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Brak działań zmierzających do ograniczenia hałasu drogowego, w tym poprawa stanu infrastruktury drogowej, oraz wyznaczenie stref zabudowy przemysłowej poza obszarami zamieszkania, spowoduje dalszy wzrost obciążenia hałasem.

4. Dalsze postępowanie procesów degradacji obszarów niekorzystnie przekształconych, w tym terenów umożliwiających ich wykorzystanie jako obiektów użyteczności publicznej oraz terenów rekreacyjna wypoczynkowych.

10. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Oddziaływanie projektowanych działań wymienionych w analizowanym dokumencie należy rozpatrywać w kontekście szerszym niż wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Strategia Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 ma na celu przede wszystkim stworzyć wytyczne i ramy dla osiągnięcia celów o charakterze społecznym i gospodarczym przy jednoczesnym uwzględnieniu zagadnień związanych z właściwym stanem środowiska.

Jednym z głównych celów strategicznych jest: Cel strategiczny 1 Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii.

W ramach tego celu przewiduje się efektywne wykorzystanie walorów środowiskowych gminy oraz działania związane bezpośrednio z poprawą jakości i stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego itp. Bliskość ośrodków gospodarczych takich jak Jastrzębie-Zdrój czy też Karwina wymusza zintensyfikowanie działań w zakresie dbałości o środowisko naturalne oraz jego bioróżnorodność (m.in. w kwestii ograniczenia wysokiej emisji). Dodatkowo efektywne zarządzanie zasobami w Gminie Zebrzydowice wiąże się z koniecznością zagospodarowania centralnie zlokalizowanych terenów kolejowych o dużej powierzchni czy też w części obszarów pokopalnianych. Uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców docelowo zwiększy atrakcyjność gminy oraz umożliwi zbudowanie stabilnego wzrostu gospodarczego.

Zmiany, jakie wystąpią w środowisku będą obejmować wszystkie jego komponenty, tj.: warunki gruntowe, wodne, szatę roślinną, powietrze, a także krajobraz.

10.1. Wpływ na klimat i powietrze atmosferyczne

W ujęciu jednostkowym Strategia przewiduje realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych, w tym m.in. rozbudowę i modernizację dróg, remont i rewitalizację obszarów i obiektów użyteczności publicznej, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, poprawę stanu cieków wodnych i rowów melioracyjnych itp.

W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Działaniami wy wpływający korzystnie na jakość powietrza są wszelkie działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych (drogi), punktowych (zakłady produkcyjne) oraz rozproszonych (źródła komunalne).

Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego w obszarze Gminy Zebrzydowice będą miały wszelkie działania związane z kompleksową termomodernizacją obiektów

użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych (cel operacyjny 1.1). W ramach celu operacyjnego 1.2 przewiduje się wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej, promocję rozwiązań proekologicznych w zakresie systemów grzewczych wśród mieszkańców, opracowanie i realizacja planów branżowych w odniesieniu do ochrony środowiska. Ponadto zaplanowano wymianę, modernizację wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w obiektach komunalnych, w tym także z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz wymianę lamp ulicznych na bardziej energooszczędne.

Wszelkie te działania przełożą się bezpośrednio ograniczenie zapotrzebowania na nieodnawialne surowce energetyczne, a tym samym zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wprowadzanych do powietrza atmosferycznego.

W ramach Strategii założono szereg działań w przebudowy i modernizacji układu drogowego w Zebrzydowicach wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Realizacja postanowień Strategii może powodować wzmożony ruch spowodowany np. przeniesieniem części ruchu na nowe odcinki dróg. Może to być przyczyną większej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Oprócz zanieczyszczeń z procesu spalania paliw pędnych w silnikach pojazdów będzie występować emisja pyłów i innych związków na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych. Jednakże w perspektywie długoterminowej działania te powinny wpłynąć na częściową poprawę jakości powietrza. Zwiększy się płynność poruszania się pojazdów po drogach oraz średnia prędkość ruchu.

Ważnym zadaniem inwestycyjnym jest przebudowa węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach w rejonie dworca PKP. zadanie polega m.in. na likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych, zwiększeniu bezpieczeństwa, skróceniu czasu podróży i przesiadek oraz komfortu podróżnych. Uatrakcyjnienie zwiększenie dostępu do infrastruktury środków komunikacji publicznej spowoduje proporcjonalny spadek wielkości ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza w dłuższym przedziale czasowym poprzez ograniczenie ruchu komunikacji indywidualnej.

W ramach celu operacyjnego 1.3 Rozwój i modernizacja oświetlenia gminnego przewiduje się wymianę, modernizację wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w obiektach komunalnych. Efektem tych działań będzie zmniejszenie energochłonności oświetlenia ulicznego, w tym także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Wszystkie te działania przełożą się bezpośrednio na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw konwencjonalnych.

10.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Jak wspomniano w analizie istniejącego stanu środowiska przyrodniczego wody podziemne na omawianym terenie występują w utworach karbonu, trzeciorzędu i czwartorzędu. Praktyczne znaczenie

użytkowe dla ujęć wody posiadają przede wszystkim wody czwartorzędowe. Wody w utworach czwartorzędu związane są z seriami piasków i żwirów akumulacji wodnolodowcowej. Ponadto w dolinach rzek występuje przypowierzchniowy poziom wód gruntowych o charakterze swobodnym, podatny na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Na terenie gminy Zebrzydowice brak jest głównych zbiorników wód podziemnych. Teren Gminy Zebrzydowice zlokalizowany jest w obrębie JCWPd o nr 140. Zarówno ocena stanu ilościowego i jakościowego JCWPd wypada dobrze. Stwierdzono natomiast występowanie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla tej jednostki ze względu na działalność kopalni węgla kamiennego na obszarze JCWPd (poza terenem gminy Zebrzydowice).

Wody powierzchniowe stanowią 3,4 % powierzchni ogólnej gminy. Tworzą je: rzeki: Olza, Piotrówka, Pielgrzymówka, potoki: Kaczok, Pająkówka, oraz liczne stawy.

Wszystkie rzeki w obrębie gminy Zebrzydowice wykazują podwyższone wskaźniki zanieczyszczeń, głównie ze względu na wskaźniki biologiczne. Stan JCWP określono jako zły, przy czym wykazują one również ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych dla nich wyznaczonych.

Realizacja postanowień Strategii powinna przyczynić się do poprawy stanu/potencjału JCWP. W ramach Strategii przewidziano działania mające na celu kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zebrzydowice. W ramach tego celu zakłada się:

- rozwój i modernizację systemu kanalizacji sanitarnej - kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej oraz dwóch oczyszczalni ścieków.
- rozwój i modernizację systemu zaopatrzenia w wodę - budowa i rozbudowa oraz modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę, a także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz promocję racjonalnej gospodarki wodnej wśród mieszkańców;
- rozwój systemu gospodarki ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie - wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie poprzez kontynuowanie programu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wszystkie powyższe działania wpłyną bezpośrednio na ograniczenie zużycia wody oraz poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska.

Modernizacja oraz budowa nowych odcinków dróg z zachowaniem zasad ochrony środowiska pozwoli na ujęcie ścieków deszczowych z powierzchni utwardzonych i podczyszczenie tych ścieków do wymaganych standardów. Ograniczeniu ulegną zatem wielkości ładunków zanieczyszczeń (ropopochodnych i zawiesin) wprowadzanych w sposób bezpośredni do środowiska.

W celu dotrzymania wymagań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej niezbędne jest podjęcie zintegrowanych działań w celu przywrócenia lub utrzymania dobrego stanu/potencjału wód. Wiele

działań wyznaczonych w Strategii ma charakter neutralny, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Jednakże wdrożenie projektów związanych dalszą rozbudową i modernizacją systemu kanalizacji sanitarnej ograniczy wielkość zanieczyszczeń przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych. Ponadto przewidziano działania związane z systematyczną poprawą stanu ważnych cieków wodnych, przez co rozumie się współpracę i oddziaływanie na instytucje zarządzające poszczególnymi ciekami wodnymi, poprawę drożności cieków wodnych na terenie Gminy obejmującą zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz renaturyzację, a także wprowadzenie systemu małej retencji. Działania w obrębie tych celów przyczynią się do osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP i JCWPd.

Działania realizowane w ramach Strategii nie będą zlokalizowane w obrębie stref ochronnych ujęć wód oraz nie będą naruszać zakazów i nakazów obowiązujących na obszarze tych stref.

10.3. Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby

W wyniku realizacji inwestycji komunikacyjnej oraz powstania nowej zabudowy nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu (z wyłączeniem realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury podziemnej).

Część działań wyznaczonych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie. Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi w obrębie zabudowy miejskiej i wiejskiej są elementami antropogeniczne przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych (tereny zabudowy mieszkaniowej, obiekty użyteczności publicznej, obiekty sportowo-rekreacyjne, drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą).

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna. Zadania inwestycyjne związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ziemnych na obszarach niezabudowanych mogą stanowić źródło potencjalnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. Przy czym budowa i modernizacja (przebudowa) dróg, rewitalizacja obszarów zdegradowanych będą prowadzone na terenach zurbanizowanych gdzie pokrywa glebowa jest już przekształcona.

Przy realizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko ich wpływ określany będzie poprzez procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury (dróg, budynków edukacji szkolnej i przedszkolnej, infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej). Założone prace rewitalizacyjne mają na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez uzyskanie korzystnego stanu przestrzeni (np. modernizacja infrastruktury edukacyjnej,

sportowej i rekreacyjnej itp.).

Estetyzacja i uporządkowanie przestrzeni miejskiej i wiejskiej nastąpi w wyniku realizacji takich projektów jak: termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z remontem elewacji budynków, rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, zagospodarowanie terenów przy istniejących zbiornikach wodnych i innych obszarów zdegradowanych, utworzenie strefy rekreacji i sportu itp.

Rozwój budownictwa socjalnego wraz z uzbrojeniem terenu w niezbędną infrastrukturę powinno mieć pozytywny wpływ na kształtowanie krajobrazu w obrębie gminy Zebrzydowice. Obszary takie charakteryzują się spójnym zagospodarowaniem. Dzięki takim działaniom zapobiega się niekontrolowanemu rozrostowi zabudowy na obszarach do tego nie przeznaczonych. Całość działań związanych z nowym zagospodarowaniem lub przebudową i modernizacją istniejącej zabudowy będzie realizowana w oparciu o narzędzia planowania przestrzennego (plany zagospodarowania, studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego itp.). Oznacza to przede wszystkim harmonijny rozwój infrastruktury zgodnie z ogólnymi zasadami zagospodarowania przestrzennego i estetyki krajobrazu kulturowego i przyrodniczego.

10.4. Fauna i flora, różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody

Zasoby środowiska przyrodniczego gminy Zebrzydowice są ograniczone. Cała gmina Zebrzydowice posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują pola uprawne oraz stawy hodowlane. Główną oś struktury przyrodniczej gminy stanowią cieki Pielgrzymówka i Piotrówka oraz ich dopływy.

Bogactwo świata zwierzęcego Gminy Zebrzydowice warunkowane jest głównie przez występowanie cennych gatunków ptaków związanych z terenami wodno-błotnymi – kompleksów stawów hodowlanych w Zebrzydowicach, Kończycach Małych (z bogatą roślinnością wodną, zbiorowiskami szuwarowymi, turzycowymi itp.)

W chwili obecnej na terenie gminy Zebrzydowice nie występują formy ochrony przyrody, w tym także obszary chronione w ramach sieci Natura 2000.

Występują natomiast obiekty proponowane do uznania za pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne predysponowane do objęcia obszarowymi formami ochrony przyrody. Są to użytki ekologiczne: „Ciemiężycza”, „Zebrzydowice Dolne – Granica”, „Gawlinice”, „Kamienic” i inne. Na terenie gminy Zebrzydowice wytypowano tylko jeden obszar spełniający wymagania korytarza ekologicznego – korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym Dolina Górnej Wisły – obejmuje on cały teren gminy, a także gminy sąsiednie. Zagrożeniem dla funkcjonowania korytarza ekologicznego są tzw. bariery ekologiczne, czyli struktury antropogeniczne oddzielające i przecinające poszczególne jednostki przestrzenne krajobrazu.

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice wyszczególniono cele o charakterze infrastrukturalnym:

- Cel strategiczny 1 Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii, w tym cele operacyjne obejmujące: termomodernizację i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenie niskiej emisji, rozwój i modernizację oświetlenia gminnego, rozwój i modernizację systemu kanalizacji sanitarnej i systemu zaopatrzenia w wodę, systematyczną poprawę stanu ważnych cieków wodnych, rekonstrukcję i poprawę stanu systemów wodno-melioracyjnych, przebudowę węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach w rejonie dworca PKP
- Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice, w tym cele operacyjne obejmujące: przebudowę i modernizację dróg gminnych, rozwój budownictwa socjalnego, rozbudowę infrastruktury przedszkolnej, rewitalizację przestrzeni nadbrzeżnych (stawu Młyńszczok w Zebrzydowicach), rozwój oferty i infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, poprawę jakości infrastruktury oświatowej oraz rozwój infrastruktury kultury, dziedzictwa historycznego, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i rozrywki.

W zakresie celu strategicznego 3. Nie przewidziano projektów infrastrukturalnych o znacznym zakresie i oddziaływaniu.

Wszystkie wymienione projekty będą realizowane poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, a zasięg ich oddziaływania nie będzie obejmował tych obszarów. Jednakże na szczególną uwagę zasługują projekty związane z realizacją inwestycji w sąsiedztwie koryta rzek Pielgrzymówka i Piotrówka oraz ich dopływów. Jednym z celów operacyjnych jest cel operacyjny 1.6 Systematyczna poprawa stanu ważnych cieków wodnych. W ramach tego celu planuje się poprawę drożności cieków wodnych na terenie Gminy obejmująca zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz renaturyzację. Zadanie obejmuje także wprowadzenie systemu małej retencji. O ile projekty mające na celu zwiększenie małej retencji i renaturyzację cieków wodnych spowodują wzrost bioróżnorodności i zwiększenie odporności ekosystemów, o tyle należy zwrócić szczególną uwagę w przypadku podejmowania projektów mających na celu ochronę przeciwpowodziową. W obecnej sytuacji prace takie często prowadzą do przekształceń hydromorfologicznych koryta cieków oraz powodują pogorszenie warunków retencji wód (przyspieszony spływ wód). Aby zminimalizować negatywne oddziaływanie tych prac na ekosystemy zależne od wód powierzchniowych należy ograniczyć ingerencję w koryto rzeki tylko do odcinków faktycznie zagrożonych powodzią (są to zwykle obszary zagospodarowane sąsiadujące z linią brzegową), a same prace prowadzić zgodnie z dobrą praktyką w zakresie hydrotechniki oraz w porozumieniu z administratorem cieku oraz organizacjami zajmującymi się tematyką utrzymania wód.

Staw Młyńszczok dla którego przewidziano działania polegające na rewitalizacji strefy nadbrzeżnej jest obecnie głównym obszarem rekreacyjno-wypoczynkowym dla mieszkańców Zebrzydowic i sąsiednich miejscowości. Infrastruktura rekreacyjna w obrębie zbiornika jest dobrze rozwinięta. W związku z czym remont lub modernizacja tej infrastruktury nie będzie związana z zagrożeniem dla gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. Pozostałe zbiorniki wodne mogące stanowić miejsca lęgowe lub

odpoczynkowe ptactwa wodnego nie zostaną przekształcone w ramach projektów przewidzianych w Strategii.

W większości przypadków inwestycje infrastrukturalne w obrębie Strategii dotyczą obszarów zabudowanych miast i wsi oraz istniejących szlaków komunikacyjnych, w obrębie których struktura ekosystemowa jest już przekształcona lub obszarów użytków rolnych, stąd oddziaływanie tych projektów na zbiorowiska roślin i zwierząt nie powinno być znaczące. Realizacja tych inwestycji powinna być każdorazowo przedmiotem kwalifikacji i/lub oceny wpływu na świat zwierzęcy i roślinny w zależności od zakresu przedsięwzięcia i jego lokalizacji.

Należy także zaznaczyć, że realizacja niektórych projektów związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ochroną wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczeniem emisji hałasu itp., przyczyni się do poprawy jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wody podziemne i powierzchniowe, gleby itp.), a zatem projekty te wpłyną pozytywnie na zbiorowiska roślinne i zwierzęce oraz spowodują zmniejszenie presji antropogenicznej wywieranej na te elementy.

W ramach Strategii nie przewidziano realizacji dużych inwestycji o charakterze liniowym, w związku z czym nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla spójności poszczególnych obszarów.

10.5. Wpływ na klimat akustyczny

Podczas prac prowadzonych w ramach modernizacji i budowy infrastruktury drogowej, innych obiektów infrastruktury może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Realizacja zadań z zakresu budowy nowych i modernizacji istniejących odcinków dróg może powodować lokalne zwiększenie natężenia hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie tych obiektów związane ze zwiększoną przepustowością i większym obciążeniem szlaków komunikacyjnych. Minimalizacja oddziaływania akustycznego projektowanych odcinków dróg powinna zostać przewidziana na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub na etapie przeglądu porealizacyjnego. W przypadku stwierdzenia wystąpienia ponadnormatywnego oddziaływania na klimat akustyczny na obszarach podlegających ochronie przed hałasem zostaną zainstalowane urządzenia do tłumienia hałasu (ekrany akustyczne).

Jednocześnie przebudowa i modernizacja systemu dróg gminnych przyczyni się do wzmocnienia wydajności lokalnego układu komunikacyjnego poprzez m.in. rozwój i modernizację sieci drogowej, poprawę wyposażenia ciągów komunikacyjnych, a co za tym idzie poprawę komunikacji w obrębie gminy Zebrzydowice, poprawę płynności ruchu itp. Ponadto przebudowa i modernizacja węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach spowoduje większą dostępność i wzrost atrakcyjności komunikacji zbiorowej. W efekcie poprawią się warunki akustyczne w rejonie głównych ciągów komunikacyjnych poprzez zmniejszenia strumienia pojazdów poruszających się po tych drogach oraz skrócenie czasu przejazdu.

10.6. Wpływ na zasoby naturalne i zabytki

Działania wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno-gospodarczej, a zatem będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości dóbr kultury.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego gminy Zebrzydowice, w tym takie projekty jak:

rozwój infrastruktury kultury, dziedzictwa historycznego, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i rozrywki (obejmujące m.in. remonty oraz doposażanie świetlic i obiektów kultury na terenie gminy, wspieranie obiektów dziedzictwa kulturowego (zabytki i ich otoczenie).

Zanieczyszczenia powietrza, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i przemysł mają wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery (termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wykorzystanie OZE, modernizacja infrastruktury drogowej), pozwolą na ograniczenie niszczenia fasad budynków, w tym także zabytkowych.

10.7. Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają duże znaczenie dla zdrowia i samopoczucia mieszkańców. Część z nich ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają charakter społeczny - pozytywne oddziaływanie realizacji zapisów dokumentu na ludność jest oczywiste i będzie miało wieloaspektowy charakter, zarówno w sferze materialnej, jak i pozamaterialnej. Wyraża się to w przyjętej misji gminy Zebrzydowice: *W 2020 roku Zebrzydowice gminą przyjazną dla mieszkańców zapewniającą wysoki standard infrastruktury technicznej i społecznej oraz dostęp do nowoczesnych usług publicznych. Atrakcyjność osiedleńcza czynnikiem budującym potencjał gospodarczy gminy oraz wzmacniającym dynamikę jej rozwoju. Społeczność lokalna gminy aktywnie angażująca się w budowę dobrostanu lokalnej wspólnoty.* Zebrzydowice jako gmina wiejska posiada bogate zasoby środowiskowe, których efektywne wykorzystanie umożliwi dywersyfikację struktury lokalnej gospodarki np. poprzez rozwijanie turystyki weekendowej. Bliskość ośrodków gospodarczych takich jak Jastrzębie-Zdrój czy też Karwina wymusza zintensyfikowanie działań w zakresie dbałości o środowisko naturalne oraz jego bioróżnorodność. Uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców docelowo zwiększy atrakcyjność gminy jako destynacji osiedleńczej oraz umożliwi zbudowanie stabilnego wzrostu gospodarczego.

Mając na uwadze podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowanie gminy jako destynacji

osiedleńczej niezbędny jest konsekwentny rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Dlatego podejmowane działania powinny obejmować modernizację dróg i poprawę układu komunikacyjnego, rozwijanie infrastruktury instytucji oświaty i kultury – dostosowując ją do zmieniających się uwarunkowań demograficznych i społecznych.

Zasoby ludzkie oraz kapitał społeczny stanowią kluczowy potencjał rozwojowy Gminy Zebrzydowice. Budowanie stabilnego wzrostu gospodarczego oraz tworzenie wizerunku gminy jako ośrodka przyjaznego mieszkańcom jest nierozdzielnie związane z tworzeniem oferty dedykowanej każdej z grup społecznych zamieszkujących gminę. W związku ze zróżnicowaniem gminy, zaplanowane działania odzwierciedlają m.in. strukturę osiedleńczą (interwencja ukierunkowana na poszczególne sołectwa), grupy wiekowe (młodzież, seniorzy) czy też sytuację na rynku pracy (działania aktywizacyjne, promocja ekonomii społecznej).

Potencjalne bezpośrednie oddziaływanie w zakresie bezpieczeństwa i wpływu na zdrowie mieszkańców może wystąpić podczas prac związanych z rozbudową lub modernizacją infrastruktury drogowej. Prace te mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego, w związku z powyższym istotne jest odpowiednio wczesne poinformowanie lokalnej ludności o prowadzonych pracach budowlanych i ziemnych, które umożliwi przygotowanie się do ewentualnych utrudnień.

W załączonej do opracowania tabeli macierzy przedstawiono wpływ poszczególnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, ludzi i dobra kultury. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływanie na etapie normalnego funkcjonowania jak również na etapie budowy.

Oddziaływanie proponowanych przez ustalenia Strategii rodzajów zainwestowania i form zagospodarowania na przestrzeń i obiekty z nią związane podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie, wtórne (pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie) i skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł).

W przypadku, gdy kryterium oceny będzie stanowił czas, mówić należy o oddziaływaniu długoterminowym (kilkudziesięcioletnim, np. powyżej 50 lat), średnioterminowym (obliczonym na około 5-10 lat), krótkoterminowym (do 1 roku) i chwilowym (ograniczonym do maksimum 1 doby).

Można przyjąć, że w przypadku realizacji ustaleń Strategii wystąpi przede wszystkim oddziaływanie średnioterminowe, związane z fazą budowy urządzeń i obiektów. Ponadto oddziaływanie długoterminowe związane będzie z funkcjonowaniem planowanej zabudowy wielorodzinnej i związane będzie z emisją zanieczyszczeń do powietrza oraz wprowadzaniem oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych i wód opadowych do wód lub ziemi.

Nieodwracalne oddziaływanie mogą wystąpić w przypadku zmian ukształtowania powierzchni terenu.

Poprzez wprowadzone zasady zrównoważonego rozwoju oraz zwrócenie szczególnej uwagi na zachowanie właściwego stanu poszczególnych komponentów środowiska w obszarze opracowania, w tym na istniejące i proponowane obszary chronione, nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań nieodwracalnych związanych z zagrożeniem dla gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, poprzez ubytek ich siedlisk.

Jako oddziaływanie skumulowane należy wymienić emisję hałasu. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych może spowodować miejscowy wzrost poziomu hałasu w środowisku. Jednocześnie uciążliwości związane z emisją hałasu zmniejszą się w wyniku poprawy jakości i stanu dróg. W związku z tym należy oczekiwać, że realizacja założeń Strategii nie spowoduje znaczącego wzrostu obciążenia hałasem terenów podlegających ochronie akustycznej.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Jak wynika z analizy przeprowadzonej w ramach Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji postanowień Strategii i w przypadku większości założeń uciążliwość będzie ograniczała się do etapu realizacji poszczególnych przedsięwzięć (etapu budowy i modernizacji). Zdecydowana większość planowanych inwestycji będzie realizowana na obszarach miejskich, przekształconych przez działalność człowieka. Jednakże zgodnie z zasadą zapobiegania oraz minimalizacji skutków oddziaływań, należy na etapie projektowania, realizacji oraz eksploatacji poszczególnych przedsięwzięć uwzględnić i zastosować działania łagodzące możliwe negatywne oddziaływania na środowisko.

Cel strategiczny 1: Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii

Działania te obejmują zarówno obszary zagospodarowane zlokalizowane w obrębie zabudowy miejskiej i wiejskiej gminy Zebrzydowice, w tym obiekty edukacyjne, zabudowę mieszkaniową i zagrodową oraz szlaki komunikacyjne. Projekty polegają głównie na termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, rozbudowie i modernizacji kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej. Ponadto przewiduje się działania w obrębie cieków wodnych i urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych.

Szczególnie działania obejmujące swoim zakresem zabezpieczenie przeciwpowodziowe oraz renaturyzację cieków wodnych, a także wprowadzenie systemu małej retencji oraz przedsięwzięcia w szczególności na poprawie drożności rowów melioracyjnych, mogą wykazywać potencjalne negatywne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zbiorowiska roślinne związane ze strefą buforową występującą w sąsiedztwie cieków wodnych, stąd konieczne jest podjęcie działań minimalizujących to oddziaływanie. Do działań ograniczających i minimalizujących należą:

- Wszelkie prace mogące mieć znaczący negatywny wpływ na siedliska lub gatunki chronione należy poprzedzić szczegółową inwentaryzacją zasobów przyrodniczych zarówno w odniesieniu do zasobów ożywionych jak i nieożywionych. Ponadto prace terenowe w takim wypadku należy prowadzić pod nadzorem upoważnionego przyrodnika i zgodnie z jego zaleceniami;
- Realizacja i eksploatacja przedsięwzięć, które mogą wykazywać potencjalne negatywne oddziaływanie na gatunki i siedliska chronione powinna być objęta obowiązkiem okresowego monitoringu, a na etapie powykonawczym organ określający warunki środowiskowe może nałożyć konieczność opracowania i przedłożenia przeglądu porealizacyjnego inwestycji;

- Ograniczenie do niezbędnego minimum wycinki drzew i krzewów oraz likwidacji powierzchni biologicznie czynnych;
- Ograniczenie ingerencji w naturalne zbiorowiska występujące w sąsiedztwie cieków i rzek, stanowiących szlaki migracyjne dla zwierząt. Oznacza to konieczność pozostawienia ciągłości koryt cieków naturalnych oraz zadrzewień i zakrzewień występujących w dolinach cieków, zakaz zabudowy trwałej w bezpośrednim sąsiedztwie koryt cieków, prowadzenie wszelkich prac budowlanych w sposób nie powodujący niszczenia siedlisk i zbiorowisk roślinnych w dolinach cieków oraz w terminie niepowodującym płoszenia lub niszczenia gniazd i siedlisk gatunków znajdujących się w okresie rozrodczym.
- Inwestycje liniowe, w tym rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej należy prowadzić po wcześniejszym rozpoznaniu warunków środowiskowych i geologicznych. Przed przystąpieniem do realizacji inwestycji należy przeanalizować konieczność przeprowadzenia procedury oddziaływania na środowisko;
- Działania związane z poprawą stanu koryt ważnych cieków wodnych, należy prowadzić zgodnie z zasadami określonymi w Ramowej Dyrektywie Wodnej tj. doprowadzenie do właściwego stanu i potencjału ekologicznego cieków wodnych, służyć będzie do ochrony różnorodności biologicznej w obrębie koryt cieków wodnych.

Najcenniejsze obszary przyrodnicze na terenie Gminy Zebrzydowice zlokalizowane są w sąsiedztwie głównych cieków wodnych (Pielgrzymówka i Piotrówka) oraz ich dopływów, stąd realizacja inwestycji w tych obszarach wymaga szczególnej uwagi. Do działań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze należą:

- Ograniczenie zabudowy obrzeża dolin rzek na obszarach obecnie niezagospodarowanych oraz ingerencji w istniejące uwarunkowania przyrodnicze;
- Ograniczenie zmiany stosunków wodnych w rejonie dolin rzek, rozlewisk i starorzeczy;
- Zaniechanie budowy jazów i zastawek ograniczających lub wręcz uniemożliwiających swobodną wędrówkę ryb; budowa budowli piętrzących i grodzących powinna być zaprojektowana w sposób umożliwiający zachowanie ciągłości ekologicznej cieków wodnych
- Ograniczenie spływu zanieczyszczeń z terenów zabudowanych i z gruntów rolnych do zagłębień mokradłowych (systemy podczyszczania wód opadowych itp.),
- Zachowanie pozostałości lasów i zarośli łęgowych, spełniających funkcje ochronne (przeciwpowodziowe) w dolinie,
- Ograniczenie penetracji turystów w obrębie obszarów szczególnie wrażliwych (np. poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego, wyznaczenie ścieżek przyrodniczych, tras rowerowych itp.)

W ramach Strategii przewiduje się działania związane z ingerencją w koryta głównych potoków na terenie

gminy Zebrzydowice i ich dopływów tylko w uzasadnionych przypadkach realnego zagrożenia lub wystąpienia zjawisk katastrofalnych - powodzi lub podtopień. W takim wypadku może zaistnieć konieczność regulacji lub poprawy drożności istniejących cieków wodnych. Jednakże działania te będą prowadzone zgodnie z zasadami RDW oraz pod nadzorem zarządców cieków wodnych (RZGW lub ŚZMiUW). Ponadto działania renaturyzacyjne oraz zwiększające małą retencję sprzyjać będą zwiększeniu bioróżnorodności i wzmocnieniu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice

Przewidziane inwestycje obejmują zadania z zakresu modernizacji dróg publicznych Wzmocnienie wydajności lokalnego układu komunikacyjnego poprzez m.in. rozwój i modernizację sieci drogowej, poprawę wyposażenia ciągów komunikacyjnych (chodniki, oświetlenie, drogi rowerowe, ścieżki rowerowe) oraz systematyczny rozwój systemu parkingowego. Ponadto przewiduje się działania obejmujące:

- rozwój budownictwa socjalnego – rozbudowa i poprawa warunków w obrębie istniejących budynków socjalnych,
- rozbudowę infrastruktury przedszkolnej polegającą zwiększenie atrakcyjności, poziomu i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez rozwój bazy oraz infrastruktury, jak i wyposażenia placówek przedszkolnych;
- rewitalizację przestrzeni nadbrzeżnych stawu Młyńszczok w Zebrzydowicach obejmującą m.in. umocnienie linii brzegowej, nasadzenia, wykonanie ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych, utworzenie miejsc parkingowych, modernizację pomostu oraz modernizację i utrzymanie strefy wypoczynku;
- rozwój oferty i infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3
- systematyczną poprawę jakości infrastruktury oświatowej oraz infrastruktury kultury, dziedzictwa historycznego, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i rozrywki.

Największe potencjalne oddziaływanie na środowisko w tym obszarze wiąże się z realizacją inwestycji drogowych: rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych. Realizacja planowanych działań inwestycyjnych może prowadzić lokalnie do przekształcania powierzchni ziemi, zmiany stosunków wodnych, zanieczyszczenia wód, pogorszenia klimatu akustycznego i jakości powietrza, a także powstania barier migracyjnych dla zwierząt. Możliwe działania minimalizujące negatywne oddziaływania:

- Przed przystąpieniem do realizacji inwestycji należy rozważyć racjonalne warianty alternatywne, w tym przede wszystkim warianty lokalizacyjne pozwalające na zoptymalizowanie korzyści i szkód wywołanych realizacją inwestycji;
- Na etapie projektowania należy przeanalizować lokalizację inwestycji na tle cennych

przyrodniczo siedlisk i stanowisk oraz przebiegu korytarzy ekologicznych, w tym przede wszystkim koryt cieków naturalnych oraz ich dolin;

- W przypadku wystąpienia możliwości przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku stwierdzonych na etapie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko lub rzeczywistego przekroczenia tych poziomów stwierdzonych na podstawie pomiarów w fazie eksploatacji infrastruktury, należy zastosować środki ograniczające rozprzestrzenianie się hałasu w środowisku – ekrany akustyczne;

Inwestycje liniowe, w tym przede wszystkim nowe odcinki dróg, należy projektować oraz wykonać zgodnie z dobą praktyką w zakresie budowy szlaków komunikacji drogowej. Oznacza to przede wszystkim projektowanie przejść dla małych i dużych zwierząt, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej, wyposażenie dróg w kanalizację deszczową z podczyszczeniem ścieków deszczowych przed wprowadzeniem do środowiska itp.

Ogólne wytyczne dla realizacji inwestycji liniowych i obszarowych w zakresie oddziaływania na środowisko przyrodnicze sprawdzają się do poniższych wytycznych:

- nie mogą one zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego,
- nie mogą tworzyć barier w kształtowaniu układów przestrzennych, a zwłaszcza zagrożeń hałasem dla zabudowy w obszarach miejskich i podmiejskich,
- nie mogą powodować ograniczenia lub przerwania drożności korytarzy ekologicznych w dolinach rzek i cieków,
- powinny uwzględniać wymagania ochrony sieci Natura 2000, zwłaszcza w zakresie jej spójności oraz zachowania właściwego stanu gatunków i siedlisk objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000; dotyczy to także obszarów zlokalizowanych poza granicami sieci natura 2000, które pełnią rolę korytarzy istotnych z punktu widzenia spójności sieci rozumianej jako kompletność zasobów przyrodniczych w sieci i zachowanie powiązań funkcjonalnych między poszczególnymi elementami sieci na poziomie regionu biogeograficznego.

Budowa nowych dróg gminnych powinna być każdorazowo przedmiotem kwalifikacji i/lub oceny wpływu na świat zwierzęcy i roślinny w zależności od zakresu przedsięwzięcia i jego lokalizacji.

Pozostałe projekty nie powinny powodować wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko ze względu na charakter oraz lokalizację w obrębie obszarów zagospodarowanych (dotyczy także stawu Młyńszczok w Zebrzydowicach).

Cel strategiczny 3. Wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego i dostępności nowoczesnych usług publicznych

Cel ten zakłada działania organizacyjne, głównie w zakresie integracji społecznej, aktywizacji osób starszych, wsparcie socjoterapeutyczne dzieci i młodzieży, wyrównywania szans edukacyjnych na różnych poziomach kształcenia, aktywizacji mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości, rozwój społeczeństwa informacyjnego na obszarze Gminy Zebrzydowice i zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców. Realizacja tych założeń nie spowoduje negatywnego wpływu na środowisko naturalne.

Tylko w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np. w sytuacji braku rozwiązań alternatywnych oraz wobec istnienia wymogów nadrzędnego interesu publicznego, które wymagają realizacji danego przedsięwzięcia), może być stosowana kompensacja przyrodnicza.

Na obecnym etapie nie ma możliwości odniesienia się do wystąpienia potencjalnego znaczącego oddziaływania na obszary chronione w związku z realizacją postanowień Strategii. Warianty kompensacji przyrodniczej dla poszczególnych inwestycji powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej, stwierdza się konieczność jej wykonania.

Powyższe działania powinny zostać uwzględnione w Strategii oraz na etapie projektowania, wykonania i eksploatacji inwestycji na terenie gminy Zebrzydowice. Ponadto wszelkie działania o charakterze infrastrukturalnym powinny spełniać podstawowe wymagania dotyczące BHP i ochrony środowiska, w tym także opisane poniżej.

Tabela 5 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące i zalecenia
Ludzie i społeczność	oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac, stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP, ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez niewywoływane, stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych).

Świat zwierzęcy	wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy, prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym, których występowanie zidentyfikowano w rejonie planowanych inwestycji, w przypadku braku możliwości prowadzenia prac w okresie poza lęgowym odpowiednio wcześniejsze zabezpieczenie budynków przed zakładaniem w nich lęgówisk, prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwie najkrótszym czasie.
Świat roślinny	wykonywanie inwentaryzacji florystycznych, dendrologicznych i badań fitosocjologicznych w przypadku realizacji przedsięwzięć w rejonie lub sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo, zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania, wprowadzanie nowych obszarów zielni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem, zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, z poszanowaniem wymagań ochrony środowiska, prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych w czasie wykonywania prac budowlanych, zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego np. włókniny i obudowy drewniane.
Wody powierzchniowe i podziemne	zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi), kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, zapewnienie dostępu pracownikom przedsiębiorstw budowlanych do przenośnych toalet oraz regularnie opróżnianie toalet z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria, zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody.
Powietrze	zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia, propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych, ograniczenie zmniejszania się lub zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych, budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjne.
Powierzchnia ziemi	przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu, przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami.
Krajobraz	zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu, utrzymanie areału zieleni miejskiej i zapobieganie degradacji infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej, konsultacje społeczne przed realizacją przedsięwzięć wielkopowierzchniowych lub zw. z istotną ingerencją w krajobraz.
Klimat	utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych i centrum miasta,

	stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych w mieście (odpowiednio zsynchronizowana sygnalizacja świetlna, propagowanie ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji publicznej).
Zabytki i dobra materialne	planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych na tle istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji, prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

Źródło: opracowanie własne

12. Oddziaływania transgraniczne

Zachodnia granica gminy Zebrzydowice sąsiaduje bezpośrednio z Republiką Czeską. Zakres oddziaływania na etapie budowy obiektów i modernizacji infrastruktury będzie zależny od stopnia przekształceń. Na etapie eksploatacji nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym także oddziaływań o zasięgu wykraczającym poza granice administracyjne gminy. Większa część projektów będzie realizowana w obrębie ścisłego centrum i zabudowy miejskiej oraz wiejskiej. Przewidywane oddziaływanie będzie miało zakres lokalny i w znacznej większości projektów krótkotrwały i przejściowy. W związku z tym, że obszar ten jest już w znacznym stopniu zagospodarowany obiektami o analogicznej funkcji, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych znaczących oddziaływań, w tym także oddziaływań o charakterze transgranicznym. Tym niemniej na etapie projektowym poszczególnych przedsięwzięć, należy uwzględnić konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko zgodnie z obowiązującymi procedurami.

13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu Strategii można generalnie rozpatrywać na trzech poziomach:

- analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji,
- analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów,
- rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu celów projektu Strategii.

Ograniczeniem w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, typowym dla projektu Strategii jest charakter ogólny wielu zapisów. Obok konkretnych zadań, projekt dokumentu zawiera także ogólne ustalenia dotyczące określonych sfer funkcjonowania gminy. Strategia ma charakter deklaracyjny i w pewnej mierze dotyczy także spraw, postrzeganych jako ważne dla rozwoju, ale nie posiadających żadnych przesądzeń co do realności ich realizacji, a tym bardziej szczegółowych rozwiązań czy umiejscowienia w przestrzeni.

Kierunek działań wyznaczony w projekcie Strategii rozwoju dąży do osiągnięcia celów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju i jest istotny dla zwiększenia efektywności działań w zakresie poprawy stanu środowiska, w tym siedlisk przyrodniczych. Niemniej jednak na tym etapie prac wdrożeniowych nie można jeszcze określić z dostatecznym prawdopodobieństwem, czy realizacja których zadań będzie miała najbardziej korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice, mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. brak realizacji przedsięwzięć ograniczający emisję do powietrza, brak rozwoju i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej itp. Zaniechanie podejmowania pewnych działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu.

Dokładne określanie alternatywnych rozwiązań oznaczałoby konieczność opracowania prognozy oddziaływania na środowisko na poziomie szczegółowości, który adekwatny jest dla wymaganych przez prawo raportów dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Na obecnym etapie programowym, ze względu na ilość zadań inwestycyjnych oraz różny stopień zaawansowania procesu inwestycyjnego dla poszczególnych zadań nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnej oceny wpływu wszystkich poszczególnych działań wymienionych w Strategii na środowisko oraz wyodrębnienie oddziaływań nadmiernych i wskazanie wariantów alternatywnych.

W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Procedura monitorowania ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 obejmuje następujące elementy:

- *Monitoring bieżący w okresach rocznych.* Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji nt. zadań, które zostały przyjęte do realizacji (zarówno na poziomie przygotowania koncepcyjnego i projektowego, jak i na poziomie wdrożeniowym). Koncepcja zarządzania strategicznego zakłada, że działania rozwojowe podejmowane przez Gminę Zebrzydowice w latach 2015 – 2020 będą każdorazowo przyporządkowane do zdefiniowanych celów strategicznych. Stąd wynikiem monitoringu prowadzonego w systemie rocznym będzie zestawienie zadań (zarówno infrastrukturalnych, jak i nie inwestycyjnych), których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych. Wymagane jest zatem, aby na etapie podejmowania przez samorząd Zebrzydowic konkretnych zadań, były one przyporządkowane do celów strategicznych i operacyjnych.
- *Przeglądy strategiczne – ewaluacja.* Rekomenduje się przeprowadzenie jednego przeglądu strategicznego w okresie obowiązywania strategii – w połowie 2018 roku. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu (informacje roczne) wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów operacyjnych i strategicznych.

Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w Strategii. Wnioski z oceny (przy wykorzystaniu narzędzi stosowanych w ramach przeglądów strategicznych) posłużą jako rekomendacje dla planowania rozwoju w następnych okresach planowania strategicznego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30) państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym również Polska zostały zobowiązane do monitorowania znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Jak wynika z tego artykułu, celem monitoringu jest między innymi możliwość określenia na wczesnym etapie nieprzewidzianego niepożądanego wpływu oraz podjęcia odpowiedniego działania naprawczego. Zgodnie z art. 10 ust. 2 w celu przestrzegania ust. 1 można wykorzystywać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu. Stąd monitoring skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie i ocenie poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub też w ramach innych monitoringów prowadzonych przez

organy administracji publicznej, gminy oraz podmioty gospodarcze, o ile dotyczą one obszaru w obrębie gminy Zebrzydowice. W ramach monitoringu oddziaływania na środowisko projektów realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020 zostaną wykorzystane dane uzyskane ze źródeł wymienionych poniżej.

Tabela 6 Źródła danych służących do monitorowania efektów związanych z realizacją Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Lp.	Komponent środowiska/przedmiot analiz	Metoda/źródło informacji	częstotliwość
1.	Klimat akustyczny	<ul style="list-style-type: none"> – analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (WIOŚ Katowice) – monitoring hałasu prowadzony przez inne organy administracji publicznej, gminę oraz zarządcę dróg (Powiatowy i Wojewódzki Zarząd Dróg oraz GDDKiA) – kontrola skuteczności zastosowanych zabezpieczeń przed hałasem (WIOŚ Katowice) – kontrola wydanych pozwoleń w zakresie emisji hałasu (Starostwo Powiatowe w Cieszynie) 	Monitoring okresowy i interwencyjny, raportowanie raz w roku.
2.	Jakość powietrza	<ul style="list-style-type: none"> – analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (WIOŚ Katowice) – monitoring prowadzony przez inne organy administracji publicznej, gminę oraz podmioty gospodarcze – analiza wyników kontroli podmiotów gospodarczych przeprowadzanych przez WIOŚ Katowice – kontrola domowych palenisk, zwłaszcza w sezonie grzewczym (organy gmin – Straż Miejska) – wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (roczne sprawozdania dot. korzystania ze środowiska – Urząd Marszałkowski w Katowicach) 	Monitoring stały, raportowanie raz w roku, doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa – kontrole interwencyjne
3.	Stan gleb	<ul style="list-style-type: none"> – analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (WIOŚ Katowice) – badania monitoringowe prowadzone przez inne podmioty (gminę, powiat (okresowe badania jakości gleb) oraz podmioty gospodarcze – kontrola zastosowanego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych i przemysłowych oraz stanu technicznego instalacji i urządzeń temu służących (kontrole podmiotów gospodarczych przez WIOŚ Katowice) – kontrola skuteczności i prawidłowości gospodarki odpadami (roczne sprawozdania dot. gospodarki odpadami – Urząd Marszałkowski w Katowicach) 	Monitoring okresowy, raportowanie raz w roku, doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa – kontrole interwencyjne

4	Jakość wód powierzchniowych i podziemnych	<ul style="list-style-type: none"> – analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (WIOŚ Katowice) – monitoring prowadzony przez inne organy administracji publicznej, gminę oraz podmioty gospodarcze – kontrola zastosowanego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych – ilość odprowadzanych ścieków oraz ładunek zanieczyszczeń z poszczególnych sektorów gospodarki (roczne sprawozdania dot. korzystania ze środowiska – Urząd Marszałkowski w Katowicach) – kontrola przestrzegania postanowień wydawanych pozwoleń wodnoprawnych (Starostwo Powiatowe w Cieszynie) 	Raz do roku, doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa – kontrole interwencyjne
---	---	--	--

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tabela 1 Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Zebrzydowice	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 2 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie gminy Zebrzydowice	20
Tabela 3 Proponowane formy ochrony przyrody na terenie gminy Zebrzydowice	23
Tabela 4 Wyniki pomiarów jakości JCWP na terenie Gminy Zebrzydowice w 2014r.	25
Tabela 5 Aktualny stan jakości powietrza dla rejonu lokalizacji przedsięwzięcia na rok 2014.	26
Tabela 6 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	62
Tabela 7 Źródła danych służących do monitorowania efektów związanych z realizacją Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020	68

Spis załączników

1. Macierz oddziaływań Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

Załącznik nr 1: Macierz oddziaływań dla Strategii Rozwoju Gminy Zebrzydowice do roku 2020

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludzie	Różnorodność biologiczna	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat, powietrze atmosferyczne	Zabytki i dobra materialne	
1.	Cel strategiczny : Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii										
1.1	Termomodernizacja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	+	+/0	+/0	+/0	0	+/0	+	+	+	
1.2	Ograniczenie niskiej emisji	+	+/0	+/0	+/0	0	+/0	0	+	+	
1.3	Rozwój i modernizacja oświetlenia gminnego	+	0	0	0	0	+/0	+	+	+	
1.4	Rozwój i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej	+	+/0	+/0	+/0	+	+	0	0	+	
1.5	Rozwój i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę	+	0	0	0	+	0	0	0	+	
1.6	Systematyczna poprawa stanu ważnych cieków wodnych	+/0	+	+	+	+	+/0	+	0	+	
1.7	Rekonstrukcja i poprawa stanu systemów wodno-melioracyjnych	+	0/+	0/+	0/+	0/+	+/0	0	0	+	
1.8	Rozwój systemu gospodarki ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie	+	+/0	+/0	+/0	+	+	0	0	+	
1.9	Przebudowa węzła przesiadkowego w Zebrzydowicach w rejonie dworca PKP	+	0	0	0	0	0	+	0/+	+	
2.	Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury publicznej i społecznej na terenie Gminy Zebrzydowice										
2.1	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych, zaangażowanie w poprawę systemu innych dróg	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	+	+	
2.2	Rozwój budownictwa socjalnego	+	0	0	0	0/+	0	+	0	+	
2.3	Rozbudowa infrastruktury przedszkolnej	+	0	0	0	0	0	0/+	0	+	
2.4	Rewitalizacja przestrzeni nabrzeżnych	+	0/+	0/+	0/+	0	0	+	0	+	
2.5	Rozwój oferty i infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3	+	0	0	0	0	0	0	0	+	
2.6	Systematyczna poprawa jakości infrastruktury oświatowej	+	0	0	0	0	0	0	0	+	
2.7	Rozwój infrastruktury kultury, dziedzictwa historycznego, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i rozrywki	+	0	0	0	0	0	+	0	+	

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludzie	Różnorodność biologiczna	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat, powietrze atmosferyczne	Zabytki i dobra materialne
3.	Cel strategiczny: Wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego i dostępności nowoczesnych usług publicznych									
3.1	Nowoczesny system integracji społecznej	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.2	Działania na rzecz aktywizacji osób starszych	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.3	Wsparcie socjoterapeutyczne dzieci i młodzieży	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.4	Wyrównywanie szans edukacyjnych na różnych poziomach kształcenia	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.5	Aktywizacja mieszkańców – w oparciu o strukturę sołectw	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.6	Nowy wymiar wizerunku Gminy Zebrzydowice oraz poszczególnych sołectw	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.7	Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.8	Promocja ekonomii społecznej	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.9	Rozwój społeczeństwa informacyjnego na obszarze Gminy Zebrzydowice	+	0	0	0	0	0	0	0	+
3.10	Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa przestrzeni publicznej	+	0	0	0	0	0	0	0	+

Zastosowano następujące oznaczenia:

- (0) - brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia;
- (+) - potencjalnie pozytywne oddziaływanie;
- (-/+) - realizacja zadania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie;
- (-) - potencjalnie negatywne oddziaływanie;
- (N) - brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania.